

Rabbiyning Qo'li tomonidan boshqarilgan

Habakkukning Ikki Lavhasi

Jeff Pippenger

2012-10-16

Xabaquqning Ikki Lavhasi 95 dan 4

Taxminan bir soatlik taqdimot davomida sakkiz sahifa eslatmadan o'tib chiqish men uchun ancha qiyin. Va e'tibor bergan bo'lsangiz, bizda 20 sahifa bor; shuning uchun sizlarga shuni ma'lum qilmoqchimanki, men bu eslatmalarni o'qib bermoqchi emasman. Men bu yerdagi ayrim parchalarning o'zini o'qib bermoqchiman, toki LiveStream orqali kuzatayotgan va eslatmalarni yuklab olishi mumkin bo'lganlar uchun; hamda keyinchalik buni DVD orqali tomosha qiladiganlar uchun, agar bu maqolalar allaqachon ularda mavjud bo'lmasa, o'zlari uchun bu yozma qayd mavjud bo'lsin. Biz ko'rib chiqayotgan narsa — Habakkukning Ikki Jadvali, va hozirgi paytda qilayotgan ishimiz faqat Ellen White ushbu 1843 yilgi Chartda ifodalangan haqiqatlarga hamfikr bo'lganini ko'rsatishga urinishdan iborat.

Kecha yakunlagan dastlabki uchta taqdimotimiz Ellen White "Ilk Yozuvlar"ning 236-betida 2520 vaqt bashoratini haqiqiy deb ravshan va aniq tarzda tasdiqlashini ko'rsatdi.

U 1844-yil mart oyidagi birinchi hafsalasi pir bo'lish haqida so'z yuritar ekan, hafsalasi pir bo'lgandan keyin milleritlar Muqaddas Kitobni tadqiq etishda davom etganini va 2520, 2300 hamda 1335 uchun 1843-yilni oldindan aytishga ularni olib kelgan o'sha dalillarning o'zi keyinchalik 1844-yilda tan olinganini, ya'ni bu bashoratli davrlar 1844-yilda yakunlanganini isbotlash uchun qabul qilinganini aytadi. Va biz u nazarda tutayotgan bashoratli davrlar faqat mana shu ikki davr [1843-yilgi Chartdagi 2520 va 2300 ga ishora], 1335 emas, ekanini muhokama qildik. 1335 milodiy davr ichida boshlangan; u 1843-yilda tugagan. Shunday ekan, u 2520 va 2300 yillik bashoratni tushunishga o'z tasdig'ini bermoqda.

So'ng u shuni ham aytishda davom etdiki, o'sha davr mobaynida ular uchta vaqtga oid bashorat 1844-yilda yakun topganini isbotlay boshlaganlarida, aynan mana shu narsa Millerchilarni jamoatdan quvib chiqargan ta'qibga sabab bo'lgan. Shunday ekan, dunyoning oxirida bu yerda erkaklar va ayollar Adventistlar Jamoatida 2520 1844-yilda tugaganining sababiga oid ma'lumotni taqdim etganlari uchun ta'qib qilinayotganlari tasodif emas.

Rabbiyning Qo'li bilan yo'naltirilgan

Endi esa biz boshqa bir mavzuga o'tyapmiz, aynan mana bu yerda turganiga [1843-yilgi Jadvaldagi AD508 ga ishora qilinmoqda]. Agar siz bu Jadvallarga qaramagan bo'lsangiz, topasizki, Opa Uayt bu 1843-yilgi Jadval haqida shunday deydi: "Men ko'rdimki, Rabbiy bu Jadvalni boshqargan," va u bu 1850-yilgi Jadval haqida Xudo bu Jadvalning nashr etilishida ishtirok etganini aytadi. Demak, u bizga Xudo bu ikkala Jadvalning ham tayyorlanishida ishtirok etganini aytgan, va ularning qanday tuzilganligi insoniy nuqtai nazardan maqsadli bo'lgan.

Millerchilar buni ataylab shunday qilganlar, ammo bu Xudoning niyatiga ko'ra edi.

Bu yerda, miloddan avvalgi 677-yildan ular milodiy 1843-yil deb ishongan vaqtgacha, bu ustun [1843 Chartdagi chap tomondan ikkinchi ustunga ishora qilinmoqda] miloddan avvalgi 677-yilda boshlanib, ular milodiy 1843-yilda tugaydi deb o'ylagan 2520ni belgilaydigan ustundir.

Va ular ushbu yaqqol tasviriy ifodani 1850-yilgi Jadvalda saqlab qoldilar: bu yerdan [chapdan uchinchi ustunga ishora qilib] miloddan avvalgi 677-yildan bu yerga, milodiy 1844-yilgacha. Bu har ikkala Jadvalda ham mavjud bo'lgan 2520 ustunidir.

Va har ikkala holatda ham, aynan shu ustunlarning o'rtasida xoch turibdi.

Va xochning darhol ostida "Doimiy"ga ishora bor. Va "Doimiy"ning timsoli bo'lgan butparastlikning, butparast dinning ildizining o'zi — o'zini ulug'lashdir; va bunda siz Rabbiyning qo'lini ko'rishingiz mumkin, bu ikki jadvalning har ikkalasida ham inson qo'li bo'lishi shart emas.

Men, siz yoki har qanday inson o'zini ulug'lashdan xalos bo'lishi uchun, ushbu ikkala Jadvalda ham aks ettirilganidek, biz xochning etagiga kelishimiz kerak. Bu saboq tasvirlab ko'rsatilgan.

Va, albatta, biz o'rtasida xoch joylashgan 2520 ning ustunlari haqida so'z yuritganimizda, bilamizki, Doniyor 9 ning bajo kelishida, Masih ko'plar bilan ahdni bir hafta davomida tasdiqlash uchun kelganida, o'sha bir hafta 2520 kunga tengdir va o'sha haftaning o'rtasida U xochga mixlangan edi. Shunday qilib, bu Diagrammalarning har biridagi ushbu ustunlarning o'rtasida biz xochni ko'ramiz, va bular Masih ko'plar bilan ahdni tasdiqlagan 2520 kunni anglatadi.

Endi esa biz "Kundalik" masalasini va Ellen Uaytning uni ma'qullaganini ko'rib chiqamiz.

23-sentyabr kuni Rabbiy menga O'z xalqining qoldig'ini qaytarib olish uchun O'z qo'lini ikkinchi marta cho'zganini va bu jamlash davrida sa'y-harakatlar ikki karra kuchaytirilishi lozimligini ko'rsatdi. Sochilish davrida Isroil urildi va yirtib tashlandi, ammo endi, jamlash davrida, Xudo O'z xalqini shifo toptiradi va bog'laydi. Sochilish davrida haqiqatni yoyish uchun qilingan sa'y-harakatlar juda oz ta'sir ko'rsatgan, juda oz narsa yoki hech narsa amalga oshirmagan edi; ammo jamlash davrida, Xudo O'z xalqini jamlash uchun O'z qo'lini cho'zgan paytda, haqiqatni yoyish yo'lidagi sa'y-harakatlar ko'zlangan natijasini beradi. Hammaning ishda birlashgan va g'ayratli bo'lishi kerak. Menga ko'rsatildiki, hozirgi jamlash davrida bizni boshqarishi uchun kimningdir misol sifatida sochilish davriga murojaat qilishi noto'g'ridir; chunki agar Xudo hozir biz uchun o'shanda qilganidan ortiqroq ish qilmasa, Isroil hech qachon jamlanmagan bo'lar edi. Menga ko'rsatildiki, 1843-yilgi jadval Rabbiyning qo'li bilan yo'naltirilgan edi va uni o'zgartirmaslik kerak; undagi raqamlar U xohlaganidek edi; Uning qo'li ayrim raqamlardagi bir xatoni ustida turib, uni yashirib turdi, shuning uchun Uning qo'li olib tashlanmaguncha, hech kim uni ko'ra olmadi.

Shunda men "kundalik"ka (Daniel 8:12) doir narsani ko'rdimki, "qurbonlik" so'zi insonning donoligi bilan qo'shib qo'yilgan bo'lib, matnga tegishli emas; hukm soati haqidagi faryodni berganlarga esa Rabbiy bu boradagi to'g'ri qarashni bergan. 1844-yildan oldin, birlik mavjud bo'lgan paytda, deyarli hamma "kundalik" haqidagi to'g'ri qarashda birlashgan edi; ammo 1844-yildan beri davom etayotgan chalkashlik ichida boshqa qarashlar qabul qilindi, va buning

ortidan zulmat hamda chalkashlik keldi. 1844-yildan beri vaqt sinov bo'lmagan, va u endi hech qachon yana sinov bo'lmaydi.

Rabbiy menga uchinchi farishtaning xabari yoyilishi va Rabbiy xalqining sochilib ketgan farzandlariga e'lon qilinishi kerakligini ko'rsatdi, ammo u vaqtga bog'lab qo'yilmasligi lozim. Men ba'zilar vaqtni va'z qilishdan kelib chiqadigan soxta bir jo'shqinlikka berilayotganini ko'rdim; lekin uchinchi farishtaning xabari vaqt bera oladigan narsadan ham qudratlidir. Men bu xabar o'z poydevorida mustahkam tura olishini va uni quvvatlantirish uchun vaqtga muhtoj emasligini ko'rdim; u buyuk qudrat bilan yoyiladi, o'z ishini ado etadi va solihlikda qisqartirib tamomlanadi.

“Shundan so'ng menga shunday ulkan adashuvda bo'lgan ayrim kishilar ko'rsatildi: ular Eski Quddusga borish o'zlarining burchi, deb ishonadilar va Rabbiy kelishidan oldin u yerda bajarishlari kerak bo'lgan bir ish bor, deb o'ylaydilar. Bunday qarash uchinchi farishtaning xabari ostidagi Rabbiyning hozirgi ishidan aqlni ham, qiziqishni ham burib yuborishga qodirdir; chunki hali Quddusga borishlari kerak, deb o'ylaydiganlarning fikri o'sha yerda bo'ladi, va ular o'zlarini ham, boshqalarni ham u yerga olib borish uchun o'z mablag'larini hozirgi haqiqat ishidan tiyib qoladilar. Menga ko'rsatildiki, bunday bir mission hech qanday haqiqiy yaxshilik keltirmaydi; yahudiylarning juda oz qismining hatto Masihning birinchi kelishiga ishonishiga erishishning o'zi ham juda uzoq vaqt oladi, Uning ikkinchi kelishiga ishonishlari esa bundan ham ortiqdir. Men ko'rdimki, Shayton bu masalada ayrimlarni qattiq aldab qo'ygan, holbuki shu yurtda ularning atrofidagi jonlarga ular yordam bera olardilar va ularni Xudoning amrlarini saqlashga yetaklay olardilar, ammo ular ularni halok bo'lishga tashlab ketayotgan edilar. Men yana shuni ham ko'rdimki, Eski Quddus hech qachon qayta qurilmaydi; va Shayton yig'ilish vaqtida Rabbiyning farzandlari fikrini hozir shu narsalarga burish uchun, ularni Rabbiyning hozirgi ishiga butun qiziqishlarini bag'ishlashdan to'sish uchun hamda Rabbiyning kuniga zarur tayyorgarlikni e'tiborsiz qoldirishlariga sabab bo'lish uchun bor kuchini ishga solayotgan edi.” Early Writings, 74–76.

Ko'rsatib bermoqchi bo'lgan bir necha narsamiz shundan iboratki, bizda “Early Writings”ning 74-betidan bir parcha bor. Biz bu masalani avval ham ko'rib chiqqanmiz. Ushbu taqdimotda ko'rib chiqadigan narsalarning ko'pini bundan oldin ham ko'rib chiqqanmiz; biroq, ko'pchiligimiz “Early Writings”dagi ushbu parcha bir rivojlanish jarayonidan o'tganini tushunmaymiz. U “Early Writings” kitobida hozir mavjud bo'lgan shaklida, odamlar “Early Writings”dagi mazmundan foydalanib haqiqatni noto'g'ri talqin qiladilar. Ammo, agar siz asl manba hujjatlariga qaytsangiz, ularning haqiqatni noto'g'ri talqin qilishiga asos bo'layotgan mantiq yo'qoladi.

Shunday ekan, bu haqda ko'p narsani aytish mumkin. Men bu yerda faqat bir-ikki nuqtani ko'rsatib o'tmoqchiman, chunki bu yerda biz “Kundalik” bilan shug'ullanyapmiz. Ammo, Early Writings asaridan olingan ushbu parchada, sizdan eng avvalgi ikki fikrga, 23-sentabrga e'tibor qaratishingizni so'ragan bo'lardim.

Xo'p. 23-sentabr, agar siz bunga tanish bo'lmasangiz, u yerga 1850-yilni qo'yishingiz mumkin; 1850-yil 23-sentabr. Bu “Daily”ni to'g'ri tushunishga ta'sir qiladi.

Birinchi xatboshining oxiri — bu biz bu yerda o‘tgan bir necha kun davomida allaqachon ko‘rib chiqqan bayonotdir: “Men 1843 yilgi jadval Rabbiyning qo‘li bilan yo‘naltirilganini va u o‘zgartirilmassligi kerakligini ko‘rdim; raqamlar U xohlagandek bo‘lgan; Uning qo‘li ba‘zi raqamlardagi bir xatoni ustida turib, uni yashirib turgan, shuning uchun Uning qo‘li olib tashlanmaguncha hech kim uni ko‘ra olmas edi.”

Ikkinchi xatboshi shunday deydi: “So‘ng men —doimiy”ga nisbatan ko‘rdim (Daniel 8:12)” Endi esa, men sizdan shuni xotirangizga muhrlab qo‘yishingizni istayman — bunga, Egamiz xohlasa, keyinroq albatta qaytamiz — 1843 yilgi Jadvalda Doimiy mana shu yerda tasvirlanganda, unda shunday yozilgan: “doimiylikni olib tashlash”; unda shunday deyiladi: “Daniel 12:11 va 12.” 1850 yilgi Jadvalda esa, Doimiy haqida so‘z borganda, unda shunday deyiladi: “majusiy hukmronlik yoki doimiylik olib tashlangan vaqt, Daniel 11:31.” Demak, bu ikki Jadvalda Daniel 11:31 va Daniel 12:11 dan ular ko‘rsatib berayotgan urg‘u Doimiylikning olib tashlanishidir. Xo‘sh, shundaymi?

Daniel 11:31 va Daniel 12:11 da “olib tashlamoq” deb tarjima qilingan ibroniycha so‘z sur bo‘lib, u “olib tashlamoq” degan ma‘noni anglatadi; u “chetlatmoq” degan ma‘noni bildiradi.

Ammo Doniyor 8-bobning 11-oyatida, «Kundalik» olib tashlanadi, deb aytilgan joyda boshqa bir ibroniycha so‘z ishlatilgan. U rum so‘zidir va «ko‘tarmoq hamda ulug‘lamoq» degan ma‘noni bildiradi.

Shunday ekan, William Miller Cruden’s Concordance’dan foydalangan, Cruden’s Concordance esa sizga ibroniycha yoki yunoncha borasida hech qanday tushuncha bermaydi. Demak, Rabbiy Millerchilarni yo‘naltirayotgan edi; chunki Doniyor kitobida “Kundalik” tilga olingan uch joydan — Doniyor 8-bob, Doniyor 11-bob va Doniyor 12-bobda — 11 va 12-boblardagi “olib tashlamoq” deb tarjima qilingan ibroniycha so‘z “olib tashlamoq” degan ma‘noni anglatadi. Va ular mana shu Chizmalarda ta’kidlayotgan narsa shuki, Majusiylik olib tashlanganida, 1290 va 1335 haqidagi bashoratlar boshlanadi.

Ammo, Doniyor 8-bobda, Kundalik olib tashlanganda, bu uning yo‘q qilinishi haqida emas; bu butparastlik dinining yuksaltirilishi va ulug‘lanishi haqida so‘z yuritadi. Demak, Millerchilar bu masalada to‘g‘ri bo‘lganlar. Ular Doniyor kitobidagi Kundalik olib tashlanishi haqida bo‘lgan ikki bobga ishora qilganlar.

Ammo bu yerda, *Early Writings*da, va asl manba hujjatlari bo‘ylab orqaga qaytar ekanmiz, siz bu bobda ko‘rasizki, dastlab Doniyor 8:12 ga bu ishora u yerda yo‘q edi. Ellen Uayt 1882 yilda *Early Writings*ni nashr etishganida buni u yerga kiritishni ularga aytganmi, yoki muharrirlardan biri uni qo‘shganmi — men buni bilmayman. Bu meni tahdid ostiga qo‘ymaydi, chunki bu yerda gap olib tashlash haqida ketmayapti.

Ikkinchi xatboshida shunday deyiladi: “Shundan so‘ng men —doimiy”ga (Daniel 8:12) oid holda shuni ko‘rdimki, —qurbonlik” so‘zi inson donoligi bilan qo‘shib qo‘yilgan bo‘lib, matnga tegishli emas, va Rabbiy hukm soati haqidagi hayqiriqni berganlarga bu boradagi to‘g‘ri qarashni berdi.”

Endi, bir necha yil avval Germaniyada Germaniyadagi ayrim nufuzli pastorlar va ba'zi seminariya o'qituvchilari bilan uchrashuvimiz bo'lgan edi; o'sha yerda men taqdimot qildim, va ular bu xabarga o'z toshlarini otdilar.

U yerda Italiyadan bo'lgan bir pastor bor edi, va u bu oyat haqidagi nodonona dalillardan birini bayon qildi. Uning aytgani esa shunday edi — va “Daily” haqida bir necha nodonona dalillar mavjud, shuning uchun siz bu nodonona dalilning tez-tez qo'llanayotganini uchratasiz, va biz uni bu yerda yozuvga kiritamiz. Unda shunday deyiladi: “So'ng men —daily’ (Daniel 8:12) bilan bog'liq holda shuni ko'rdimki, —sacrifice’ so'zi inson donoligi bilan qo'shib qo'yilgan bo'lib, matnga tegishli emas, va Rabbiiy hukm soati xabarini berganlarga bu haqdagi to'g'ri qarashni bergan.” Mana nodonona dalil: Ular aytadilarki, Ellen White bu yerda “Daily”ni ma'qullamayapti; u “sacrifice” so'zi insoniy donolik bilan qo'shilgan va matnga tegishli emas, degan Kashshoflar tushunchasini ma'qullayapti. Xo'sh? Demak, bu italyan pastor ana shu dalilni ilgari surmoqda.

Shunda men dedim: “Xo'sh, unda keyingi jumlaning menga tushuntirib bering, Pastor.”

Keyingi jumlada shunday deyiladi: “Birlashuv mavjud bo'lganida, 1844 yildan oldin, deyarli barchasi —‘daily’ning to'g'ri qarashi ustida birlashgan edilar; . . .” Bu “sacrifice” so'zining insoniy donishmandlik bilan qo'shib qo'yilganiga doir to'g'ri qarash haqida emas. Ellen White bu yerda — va bu qiyin masala, bugungi Adventizmga eshitishni ham, ko'rishni ham rad etayotgan bu kishilar uchun bu qiyin masaladir. Bu xatboshi — ehtimol, Bashorat Ruhi ichidagi boshqa har qanday xatboshidan ko'ra ko'proq ilohiyotchilar aynan shu xatboshi sababli najotini yo'qotgan bo'lsa kerak. Men mubolag'a qilmayapman; menimcha, bu ehtimol aniqdir.

20-asrning boshlarida, “Doimiy” haqidagi soxta qarash Adventizm ichiga kiritilayotgan paytda, bu masala bo'yicha ikki tomonda bahslashayotganlarning barchasi aynan mana shu paragraf ustida kurashayotganlarini bilishar edi. Stiven Xaskell “Doimiy” Butparastlik ekanligi haqidagi Pionerlar qarashini himoya qilish uchun chiqqanida, u nima qildi? U 1843 yilgi ushbu Jadvalni qayta nashr qildi va bu paragrafni uning pastki qismiga joylashtirdi. Demak, mana shu paragraf bahs-munozaraning markazidir, va aynan shu yerda juda ko'p, juda ko'p erkaklar o'z qilichlariga yiqilib halok bo'lganlar.

Demak, bu yerda siz ko'rishingizni istayotgan narsamning eng kamida shu darajasida ham, chunki yaqinda White Horse Ministries'dan Steve Wohlberg singari kishilar bu xabarga qarshi chiqmoqda. Uning dalillaridan biri shuki: “Xo'sh, Ellen White ‘Daily’ masalasida hech qachon bir pozitsiyaga ega bo'lmagan, demak men ham ega bo'lishim shart emas”, degan edi; bu esa mutlaqo ahmoqona bir pozitsiya edi. Biroq, hatto Ellen White bu masalada bir pozitsiyaga ega bo'lmagan bo'lishi mumkinligini unga e'tirof etgan taqdirimizda ham, u bu iqtibosda nima deydi? U deydi, Kashshoflar bu haqda to'g'ri qarashga ega bo'lganlar. Hatto u buning nima ekanini bilmagan bo'lgan taqdirda ham, mana shu yerda u to'g'ri bir qarash borligini aytmoqda, bu esa noto'g'ri qarash ham borligini, balki bir nechta noto'g'ri qarashlar borligini anglatadi.

Vance Ferrell kabi odamlar bor. Vance Ferrell; odamlar Vance Ferrellning bashoratga doir talqinlariga ishonch bildiradilar, nega ekanini esa men bilmayman. Vance Ferrell yagona emas, ammo u “Kundalik” ham butparastlikni, ham Masihning Muqaddas maskandagi xizmatini

ifodalaydi, deb aytadigan kishilardan biridir. Xo‘pmi? U bu ramz ham Shaytonni, ham Masihni ifodalaydi, deb aytmoqda.

Bunday mulohaza yuritishda qanday farqlash qobiliyati qo‘llanilmoqda?

Xo‘sh, Opa Uayt, bu yerda “Daily” nimani anglatishidan qat’i nazar, u to‘g‘ri bir qarash mavjudligini aytadi. Demak, hech bo‘lmaganda shu asosiy fikrga bu yerda qo‘shila olamiz, to‘g‘rimi?

So‘ng men “kundalik” bilan bog‘liq holda (Daniel 8:12) shuni ko‘rdimki, “qurbonlik” so‘zi insonning donoligi bilan qo‘shib qo‘yilgan bo‘lib, matnga tegishli emas, va hukm soati haqidagi nido berganlarga Rabbiiy bu haqdagi to‘g‘ri qarashni bergan. 1844 yildan oldin, birlik mavjud bo‘lgan paytda, deyarli hamma “kundalik” haqidagi to‘g‘ri qarashda birlashgan edi; ammo 1844 yildan beri yuzaga kelgan chalkashlikda boshqa qarashlar qabul qilindi,”

Italiyalik pastorga men aytgan gap shu edi. Men shunday dedim: “Xo‘sh. Menga 1844 yildan keyin ‘qurbonlik’ so‘zi haqida qabul qilingan boshqa qarashlar bo‘lganiga doir biror tarixiy manba keltira olasizmi?”

Va bu paytda u go‘yo bundan chekinib ketdi.

1844-yildan beri “Kundalik” haqidagi boshqa qarashlar ham qabul qilindi, va ular nima hosil qildi? Zulmat va sarosima.

“zulmat va chalkashlik”ning tagiga chizing, chunki Opa Uayt Kundalik haqida yana gapirganda, u zulmat va chalkashlik haqida so‘zlaydi, va biz bu tongda sizga shulardan ba‘zilarini ko‘rsatamiz.

“Doimiy” haqidagi noto‘g‘ri qarash zulmat va chalkashlikni keltirib chiqaradi.

“1844 yildan beri vaqt sinov bo‘lib kelmagan va u endi hech qachon yana sinov bo‘lmaydi.”

Shunday qilib, bu yerda ko‘rib turganingizdek, “Daily” bilan bog‘liq masalada dalil mana shudir. Bugungi dalil mana shu; bu Ellen White xonimning o‘g‘li tomonidan kiritilgan dalildir. Uni boshqalar ham ilgari surgan edilar, ammo uni adventizmning tarixiy qaydiga kiritgan shaxs aynan udir. Mazmuni shuki, siz bu parchani o‘qiganingizda, tushunishingiz zarur bo‘lgan narsa vaqt belgilash kontekstidir.

—«Boshqa qarashlar qabul qilindi»,— “Kundalik” masalasiga doir, —«va buning ortidan zulmat hamda chalkashlik keldi. 1844-yildan beri vaqt sinov bo‘lmagan, va u endi hech qachon yana sinov bo‘lmaydi.»

Rabbiiy menga uchinchi farishtaning xabari borib, Rabbimizning tarqalib ketgan farzandlariga e‘lon qilinishi kerakligini ko‘rsatdi, biroq u vaqtga bog‘lab qo‘yilmasligi lozim.

Willy White nega muddat belgilash masalasining kontekstini ko‘rishimiz kerakligini aytayotganini tushunyapsizmi?

Unda Kundalik haqidagi noto‘g‘ri qarashlar keltirib chiqargan chalkashlik haqida so‘z yuritiladi, vaqt sinov bo‘lmagan; va so‘ngra vaqt belgilash haqida bir paragraf bor.

Xo‘sh, siz tushunishingiz kerak bo‘lgan narsa shudir: vaqt belgilash haqidagi ushbu paragraf asl manba hujjatida yo‘q edi; va “vaqt sinov bo‘lmagan”ligi haqidagi bayonot — o‘sha jumla o‘zgartirilgan. U Ellen White’ning asl fikrini noto‘g‘ri aks ettiradi. U vaqt belgilashga oid hech narsani Daily bilan bog‘lamagan. Bugun ertalab biz ko‘rib chiqmoqchi bo‘lgan narsa mana shu.

Demak, aytganimdek, biz bu sahifalarning barchasini o‘qib chiqmoqchi emasmiz. Men faqat ularning sizning qo‘lingizda bo‘lishini ta‘minlayman, toki aytayotganlarimni sinab ko‘ra olasiz; chunki inson sifatida men sizni chalg‘itayotgan bo‘lishim ehtimoli bor.

Artur Uayt — “Vaqt belgilashning konteksti”

Eski qarash tarafdorlari bu bayonotning ifodasi [Early Writings, 74–75.] osmonning tasdig‘ini Millep tutgan va keyinchalik Uriah Smith tomonidan takrorlangan “daily” haqidagi qarashga berganini ta’kidladilar.

Villi Uaytning o‘g‘li Artur Uayt Ellen Uayt tarixiga bag‘ishlangan olti jildlik asarida otasining “Doimiy” haqidagi to‘g‘ri qarashni rad etgan pozitsiyasi haqida so‘z yuritar ekan, EGW, 6-jild, 252-betda shunday deydi,

«Eski qarash»ning — ya’ni Kundalik Butparastlikni anglatadi, degan qarashning — tarafdorlari «bu bayonotning [Early Writings, 74–75.] ifodasi osmonning Miller tomonidan tutilgan va keyinchalik Uriah Smith tomonidan takrorlangan kundalik haqidagi qarashni ma’qullashini ko‘rsatadi», deb ta’kidladilar.

Agar Artur Uayt chinakam va aniq tarixchi bo‘lganida, bilasizmi, u o‘sha yerda nima degan bo‘lardi? U u yerga atigi bitta so‘zni kiritgan bo‘lardi; biroq Artur Uayt bu yerda jiddiy xatoga yo‘l qo‘ydi. U shunday degan bo‘lardi: “Eski qarash tarafdorlari [to‘g‘ri ravishda] ushbu bayonotning ifodasi — ushbu bayonotning ifodasi [Early Writings, 74-75.] — osmonning Miller tomonidan tutilgan va keyinchalik Uriya Smit tomonidan takrorlangan ‘daily’ haqidagi qarashga ma’qullovini qo‘yganini ta’kidladilar.”

Ammo u buni u yerga to‘g‘ri joylashtirmaydi. U shunchaki ularning nima deb turib olganini aytmoqda, go‘yo ular noto‘g‘ri pozitsiyani tutib turgan bo‘lishlari mumkin edi. Ammo unday emas edi; ular to‘g‘ri pozitsiyada edilar.

—“Yangi qarash tarafdorlari” — uning otasi, Willy, A. G. Daniells, W. W. Prescott va men hozir bunga kirmayman — “bu bayonot o‘z kontekstida — vaqt belgilash kontekstida — qabul qilinishi kerak, deb hisoblaganlar.”

Biz sizga hozirgina ularning dalilini “Early Writings”, 74-betda bayon qildik.

—“Yangi qarash tarafdorlari bu bayonot uning o‘z kontekstida — vaqt belgilash kontekstida — talqin qilinishi kerak, deb hisobladilar. Ellen White’ning takror va takror aytgan: ‘Bu masalada menda hech qanday nur yo‘q’ (Letter 226, 1908) va ‘Shubha ostiga olingan nuqtalarni men aniq

belgilab bera olmayman' (Letter 250, 1908), degan so'zlari hamda bu savol unga qat'iy tarzda qo'yilganida uning aniq bir bayonot bera olmaganligi, go'yo ularning xulosasini qo'llab-quvvatlayotgandek tuyuldi. Shuningdek, ular Ellen White orqali berilgan xabarlar tarixning aniq tasdiqlangan voqealariga zid kelmasligiga ham ishonchlari komil edi." Arthur White, EGW, volume 6, 252.

Asl nusxa — Review and Herald, 1850-yil 1-noyabr

Va "Ilk Yozuvlar"ning 74-beti qachon nashr etilgan? 1882-yilda; "Ilk Yozuvlar" kitobi 1882-yilda nashr etilgan.

Lekin biz ko'rib chiqayotgan "Early Writings"dagi ushbu parchani aslida qaerdan topish mumkin bo'lsa, u "Review and Herald", 1850-yil 1-noyabr sonida joylashgan bo'lib, bu sizning qaydlaringizda bor. Va u bir necha xatboshidan iborat, hamda men aytganimdek, biz ularning barchasini o'qimoqchi emasmiz.

Biz 2-betda to'rtta paragrafni, so'ng 3-betda yana to'rtta paragrafni ko'ramiz:

"Aziz birodarlar va opa-singillar, Rabbimizning yaqinda menga vahiyda ko'rsatganlari haqida sizlarga qisqacha bir tasvir bermoqchiman. Menga Isoning latofati va farishtalarning bir-birlariga bo'lgan muhabbati ko'rsatildi. Farishta dedi: —Ularning muhabbatini ko'ra olmaysizlarmi?— Unga ergashinglar. Xudoning xalqi ham xuddi shunday bir-birini sevishi kerak. Aybni birodaringizga emas, balki o'zingizga yuklash afzalroqdir. Men —bor narsalaringizni sotinglar va sadaqa beringlar' degan xabar ba'zilar tomonidan uning ravshan nurida berilmaganini ko'rdim; Najotkorimizning bu so'zlarining haqiqiy maqsadi aniq bayon etilmagan edi. Men shuni ko'rdimki, sotishdan ko'zlangan maqsad mehnat qilib o'zini ta'minlay oladiganlarga berish emas, balki haqiqatni yoyishdir. Mehnat qila oladiganlarni bekorchilikda qo'llab-quvvatlash va erkalatish gunohdir. Ba'zilar barcha yig'ilishlarga qatnashishga g'ayratli bo'lganlar; bu Xudoni ulug'lash uchun emas, balki —nonlar va baliqlar' uchundir. Bundaylar qimmatli hozirgi haqiqat ishini qo'llab-quvvatlash uchun berishga biror narsaga ega bo'lish va o'z oilalarining ehtiyojlarini ta'minlash maqsadida, uyda qolib qo'llari bilan —yaxshi bo'lgan ishni' qilib mehnat qilganlari ancha yaxshiroq bo'lur edi."

Men ko'rdimki, ayrimlar imonsizlar oldida kasallar shifo topishi uchun ibodat qilishda xato qilgan edilar. Agar oramizdan biror kishi xasta bo'lsa va Yoqub 5:14, 15 ga muvofiq, jamoat oqsoqollarini uning ustida ibodat qilish uchun chaqirsa, biz Isoning namunasiga ergashmog'imiz kerak. U imonsizlarni xonadan tashqariga chiqardi, so'ng kasalni shifo qildi; shunday ekan, oramizdagi kasallar uchun ibodat qilayotganimizda, imoni bo'lmaganlarning imonsizligidan ajralishga intilishimiz lozim.

Shunda mening e'tiborim Iso O'z shogirdlarini alohida olib chiqib, yuqori xonaga kiritgan va u yerda avval ularning oyoqlarini yuvgan, so'ngra esa ularga Uning siniq tanasini ifodalash uchun bo'lingan nondan va to'kilgan qonini ifodalash uchun uzum sharbatidan yedirgan vaqtga yana qaratildi. Men shuni ko'rdimki, barchasi buni tushunib amal qilishi va bu ishlarda Isoning namunasiga ergashishi kerak; hamda bu marosimlarni ado etayotganda, imkon qadar imonsizlardan ajralgan holda bo'lishi lozim.

So'ngra menga Iso Muqaddasxonani tark etganidan keyin yetti oxirgi balo to'kilishi ko'rsatildi. Farishta dedi: "Halokat yoki yovuzlarning o'limiga sabab bo'ladigan narsa — Xudo va Qo'zining g'azabidir. Xudoning ovozi yangraganda azizlar bayroqlari hilpiragan lashkar kabi qudratli va dahshatli bo'ladilar; ammo ular o'sha paytda yozilgan hukmni ijro etmaydilar. Hukmning ijro etilishi 1000 yilning oxirida bo'ladi."

Azizlar o'lmaslikka o'zgartirilgach, birgalikda osmonga ko'tarilib, o'z arfalarini, tojlarini va hokazolarni olgach hamda Muqaddas Shahar ichiga kirgach, Iso va azizlar hukm uchun o'tiradilar. Kitoblar ochiladi: hayot kitobi va o'lim kitobi; hayot kitobida azizlarning ezgu ishlari, o'lim kitobida esa fosiqlarning yovuz ishlari yozilgandir. Bu kitoblar Qonun kitobi — Muqaddas Kitob bilan taqqoslandi va shunga ko'ra ular hukm qilindilar. Azizlar Iso bilan birlikda fosiq o'liklar ustidan hukm chiqaradilar. Mana, qaranglar! — dedi farishta, — azizlar Iso bilan birlikda hukmda o'tiradilar va badanda qilingan ishlarga ko'ra fosiqlarning har biriga o'lchab beradilar; hukm ijro etilgan paytda ular nima qabul qilishlari kerak bo'lsa, bu ularning ismlari yoniga yozib qo'yiladi. Men ko'rdimki, bu Muqaddas Shaharning yerga tushishidan oldin, ming yil davomida, Iso bilan birga azizlarning qiladigan ishidir. So'ng ming yilning oxirida, Iso, farishtalar va U bilan birga bo'lgan barcha azizlar Muqaddas Shahardan chiqadilar; U ular bilan birga yerga tushayotgan paytda, fosiq o'liklar tiriltiriladi, va shunda Uni teshib yuborgan o'sha odamlarning o'zi ham tiriltirilib, Uni uzoqdan butun ulug'vorligida, farishtalar va azizlar U bilan birga bo'lgan holda ko'radilar va U tufayli fig'on qiladilar. Ular Uning qo'llaridagi, oyoqlaridagi mix izlarini va biqiniga nayza sanchilgan joyni ko'radilar. O'sha vaqtda mixlar va nayzaning izlari Uning ulug'vorligi bo'ladi. Ming yilning oxirida Iso Zaytun tog'i ustiga oyoq qo'yadi, va tog' yorilib ketadi hamda ulkan bir tekislikka aylanadi; o'sha paytda qochadiganlar esa endigina tiriltirilgan fosiqlardir. So'ng Muqaddas Shahar pastga tushib, o'sha tekislik ustiga joylashadi.

So'ngra Shayton tiriltirilgan yovuzlarni o'z ruhi bilan to'ldiradi. U ularga Shahardagi lashkar oz ekanini, o'zining lashkari esa ko'p ekanini, va ular muqaddaslarni yengib, Shaharni egallab olishlari mumkinligini xushomad bilan aytadi. Shayton o'z lashkarini to'playotgan paytda, muqaddaslar Shaharda bo'lib, Xudoning Jannatining go'zalligi va ulug'vorligini tomosha qilayotgan edilar. Iso ularning boshida bo'lib, ularga yo'l boshlayotgan edi. Birdaniga o'sha latofatli Najotkor bizning oramizdan g'oyib bo'ldi; ammo ko'p o'tmay, biz uning yoqimli ovozi eshitdik: —Otamning barakat topganlari, kelinglar, dunyo yaratilganidan beri sizlar uchun tayyorlangan Shohlikni meros qilib olinglar.' Biz Isoning atrofiga yig'ildik, va u Shahar darvozalarini yopishi bilanoq, yovuzlar ustiga la'nat e'lon qilindi. Darvozalar yopildi. So'ng muqaddaslar qanotlaridan foydalanib, Shahar devorining tepasiga ko'tarildilar. Iso ham ular bilan birga edi; Uning toji porloq va ulug'vor ko'rinar edi. Bu toj ichida toj bo'lib, ular soni yettita edi. Muqaddaslarning tojlari yulduzlar bilan bezatilgan, eng sof oltindan edi. Ularning yuzlari ulug'vorlik bilan porlar edi, chunki ular Isoning ayni surati edilar; va ular ko'tarilib, hammalari birgalikda Shaharning tepasiga qarab harakat qilganlarida, men bu manzaradan behad maftun bo'ldim.

Shunda fosiqlar o'zlari nimani yo'qotganlarini ko'rdilar; va Xudodan ular ustiga olov purkandi hamda ularni yutib yubordi. Bu Hukmning ijrosi edi. So'ng fosiqlar 1000 yil davomida azizlar Iso bilan birlikda o'zlariga o'lchab berganiga muvofiq jazolarini oldilar. Fosiqlarni yutib

yuborgan o'sha Xudodan chiqqan olov butun yer yuzini ham pokladi. Parchalanib, yirtiq-yamoq bo'lib qolgan tog'lar qizg'in haroratda erib ketdi, shuningdek atmosfera ham, va barcha somon-poya yonib bitdi. Shundan so'ng merosimiz oldimizda ochildi, ulug'vor va go'zal, va biz yangidan yaratilgan butun yer yuziga merosxo'r bo'ldik. Barchamiz baland ovozi bilan qichqirdik: "Shon-sharaf, Alleluya."

Men yana shuni ko'rdimki, cho'ponlar Muqaddas Kitob tasdiqlaydi deb o'ylashlari mumkin bo'lgan har qanday muhim yangi fikrni ilgari surishdan oldin, o'zlarida ishonch bildirish uchun asos bo'lgan kishilar bilan, barcha xabarlarida bo'lgan va hozirgi haqiqatning barchasida sobit turganlar bilan maslahatlashishlari kerak. Shunda cho'ponlar mukammal darajada birlikda bo'ladilar, va cho'ponlarning birligi jamoat tomonidan seziladi. Men shuni ko'rdimki, bunday yo'l baxtsiz bo'linishlarning oldini olar edi, va shunda qimmatli poda bo'linib ketishi, qo'ylar esa cho'ponsiz tarqalib ketishi xavfi bo'lmas edi."—

So'ngra u men siz uchun qutiga olingan yana besh paragraf bilan yakunlanadi, chunki maqoladan olingan aynan shu besh paragraf oxir-oqibat "Ilk Yozuvlar"da o'rin oladi. Ana shu bois bu yakuniy besh paragraf quti bilan ajratib ko'rsatilgan.

23-sentyabr kuni, Rabbiiy menga O'z xalqining qoldig'ini qutqarib olish uchun ikkinchi bor O'z qo'lini cho'zganini va bu yig'ilish vaqtida sa'y-harakatlar ikki hissa orttirilishi kerakligini ko'rsatdi. Tarqalish vaqtida Isroil zarbaga uchradi va parcha-parcha qilindi; ammo endi, yig'ilish vaqtida, Xudo O'z xalqini sog'aytiradi va yaralarini bog'laydi. Tarqalish davrida haqiqatni yoyish uchun qilingan sa'y-harakatlar juda oz ta'sir ko'rsatgan, juda oz narsa yoki deyarli hech narsa amalga oshirgan edi; ammo yig'ilish vaqtida, Xudo O'z xalqini yig'ish uchun O'z qo'lini ishga solgan ekan, haqiqatni yoyish yo'lidagi sa'y-harakatlar ko'zlangan samarani beradi. Barchaning ishda birlashgan va g'ayratli bo'lishi kerak. Men ko'rdimki, hozirgi yig'ilish davrida bizni boshqarish uchun tarqalish davriga misol sifatida murojaat qilish har qanday kishi uchun uyatdir; chunki agar Xudo hozir biz uchun o'sha paytdagidan ortiq ish qilmasa, Isroil hech qachon yig'ilmagani bo'lar edi. Haqiqatning gazeta orqali e'lon qilinishi ham, va'z qilinishi kabi, xuddi shunday zarurdir.

Rabbiiy menga 1843-yilgi jadval Uning qo'li bilan boshqarilganini va uning biror qismi o'zgartirilmasligi kerakligini ko'rsatdi; raqamlar Uning xohlaganidek ekanini ko'rsatdi. Uning qo'li ba'zi raqamlardagi bir xatoni berkitib, uning ustida turgan edi, shuning uchun Uning qo'li olib tashlanmaguncha, hech kim uni ko'ra olmas edi.

Shunda men "Kundalik"ga doir masalada shuni ko'rdimki, "qurbonlik" so'zi inson donoligi bilan qo'shib qo'yilgan bo'lib, matnga tegishli emas; va Rabbiiy hukm soati haqidagi xitobni berganlarga bu haqdagi to'g'ri qarashni bergan. 1844 yildan oldin, birlik mavjud bo'lgan paytda, deyarli hamma "Kundalik" haqidagi to'g'ri qarashda birlashgan edi; biroq 1844 yildan beri, chalkashlik ichida, boshqa qarashlar qabul qilindi va buning ortidan zulmat hamda chalkashlik keldi.

Rabbiiy menga shuni ko'rsatdiki, 1844-yildan beri vaqt sinov bo'lib kelmagan, va vaqt endi hech qachon yana sinov bo'lmaydi.

So'ngra menga Rabbimiz kelishidan oldin azizlar hali Qadimgi Quddusga borishlari kerak, va hokazo, degan ulkan adashuv ichida bo'lgan ayrim kishilar ko'rsatildi. Bunday qarash uchinchi farishta xabari ostidagi Xudoning hozirgi ishidan aqlni va qiziqishni chalg'itishga qaratilgandir; chunki agar biz Quddusga borishimiz kerak bo'lsa, unda ongimiz tabiiy ravishda o'sha yerda bo'ladi, va vositalarimiz azizlarni Quddusga olib borish uchun boshqa maqsadlardan tiyib qo'yiladi. Menga ko'rsatildiki, ularning bu buyuk adashuvga kirib ketishlariga yo'l qo'yilganining sababi shundaki, ular o'tgan bir necha yillar davomida ichida bo'lgan xatolarini na tan olganlar, na tark etganlar. "Review and Herald", 1850-yil 1-noyabr.

Ularni ko'ryapsizmi? Nima haqida gapirayotganimni bilasizmi?

Xo'p. Agar biz ushbu so'nggi besh paragrafga kiradigan bo'lsak, asl matnda "Early Writings", 74-betda topadiganingizdan farq qiladigan ayrim narsalarni ko'rasiz.

TINGLOVCHILARDAN: Demak, siz qutidagi bular asl nusxalar, deyapsizmi?

Mana bu qutidagi matnlar ushbu asl maqolaning oxirgi besh xatboshisidir, va bu quti ularni o'rab turibdi. Aynan shu besh xatboshi oxir-oqibat Ilk Yozuvlar, 74-betga kiritilgan.

Ammo, bu qachon bosilgan, bu qachon yozilgan? 1850-yil noyabr.

Shunday qilib, men ushbu besh paragrafdan o'zgartiriladigan joylarni qalin harf bilan belgiladim. Bu bilan bir metamorfoz yuz beradi; chunki, juda yaqin kelajakda, 1851-yilda, Ellen G. White ning A Sketch of the Christian Experience and Views nomli kitobi chop etiladi va ular ushbu paragraflarni olib, Ellen G. White ning A Sketch of the Christian Experience and Views asariga joylashtiradilar. Va bu yerdan [Review and Herald dagi maqola, 1850-yil noyabr] Ellen G. White ning A Sketch of the Christian Experience and Views asarigacha ushbu besh paragrafda ayrim kichik tahririy o'zgarishlar sodir bo'lgan. So'ngra 1851-yildagi Ellen G. White ning A Sketch of the Christian Experience and Views asaridan 1882-yildagi Early Writings ga o'tilganda, yana ayrim tahririy o'zgarishlar bor, va aynan o'sha tahririy o'zgarishlar Early Writings, 74-betni chalkash qilib qo'ygan.

Demak, asl qo'lyozmada yakunlovchi bo'lgan ushbu besh xatboshida, birinchi xatboshidagi "23-sentabrda, Rabbii menga ko'rsatdi . . ." degan jumla o'zgartiriladi.

Keyingi paragraflarda: «So'ng men ko'rdim . . .»; «So'ng men ko'rdim . . .»; «Rabbii menga ko'rsatdi . . .»; va «So'ng mening e'tiborim . . . ga qaratildi»; kabi iboralar ayrim kichik tuzatishlarga uchraydi.

O'n uch xatboshida ko'rsatilgan o'nta asosiy haqiqat

Ammo men asl maqoladagi ushbu o'n uchta bandda siz ko'rishingizni istaydigan narsa shuki, u o'nta asosiy jihatni ko'rsatib bergan.

Va endi men nima uchun bularni qalin harflar bilan ajratganimni eslayman. Bu, ularning o'zgartirilishi kerakligi uchun emas. Men siz uchun bir narsani ta'kidlamoqdaman: agar ko'ra olsangiz, ushbu o'n uch xatboshida unga bu ko'rsatildi . . . , unga bu ko'rsatildi . . . , unga bu

ko‘rsatildi . . . , unga bu ko‘rsatildi. Va unga bir narsa ko‘rsatilganida, u bu haqda bizga aytib bo‘lgach, keyin unga u hozirgina ko‘rsatilgan narsaga shart emaski bog‘liq bo‘lsin, boshqa bir narsa ko‘rsatiladi: «Menga bu ko‘rsatildi . . . ; menga bu ko‘rsatildi . . . ; menga bu ko‘rsatildi»

Meni tekshirib ko‘rishingiz va buni o‘zingiz o‘qib chiqishingiz mumkin, ammo unga ushbu o‘n uch xatboshida o‘nta asosiy haqiqat ko‘rsatilgan edi.

Mana unga ko‘rsatilgan narsa shu edi. Unga Xudoning sevgisi haqida, nazrlar haqida, kasallar uchun ibodat haqida, Muqaddas Kechlik marosimi haqida, Mingyillik bilan bog‘liq bo‘lgan Yetti So‘nggi Balolar haqida, yangi nur haqida, 1844 yildan keyingi yig‘ilish haqida, nashriyot ishi haqida, 1843 yilgi Jadval haqida, “Daily” haqida, sinov sifatidagi “vaqt” haqida va Quddusga ziyoratlar haqida ko‘rsatildi. Va agar siz buni diqqat bilan o‘qisangiz, bu fikr oqimi emas. Bu juda ham, “Menga bu ko‘rsatildi”, degan tarzda; va u o‘ziga ko‘rsatilgan narsani qayd etadi; va unga ko‘rsatilgan narsa albatta o‘zaro bog‘langan bo‘lishi shart emas. Siz buni ko‘rishingiz kerak; chunki ular bu paragraflarni bir-biriga tortib bog‘lashni boshlaganlarida, u aslida aytmagan bir fikrni aytgandek tasavvur hosil qila boshlaydilar.

Review and Herald, 1850-yil 1-noyabr

Xo‘p. Endi 1850-yil noyabridan biz ko‘rib chiqayotgan besh paragrafning birinchi paragrafini kuzating.

“23-sentabr kuni Rabbiy menga O‘z xalqining qoldig‘ini qaytarib olish uchun ikkinchi bor qo‘lini cho‘zganini va bu yig‘ilish vaqtida sa‘y-harakatlar ikki hissa kuchaytirilishi lozimligini ko‘rsatdi. Tarqalish vaqtida Isroil urildi va parcha-parcha qilindi; ammo endi, yig‘ilish vaqtida, Xudo O‘z xalqini shifo berib tuzatadi va bog‘laydi. Tarqalish davrida haqiqatni yoyish uchun qilingan sa‘y-harakatlar juda oz ta‘sir ko‘rsatgan, juda oz narsa yoki deyarli hech narsa amalga oshirgan edi; biroq yig‘ilish vaqtida, Xudo O‘z xalqini yig‘ish uchun qo‘lini ishga solganida, haqiqatni yoyish yo‘lidagi sa‘y-harakatlar ko‘zlangan natijani beradi. Hamma birlashgan va ishda g‘ayratli bo‘lishi kerak. Men ko‘rdimki, hozir, yig‘ilish vaqtida, bizni boshqarishi uchun misol sifatida tarqalish davriga murojaat qilishi har kim uchun uyatdir; chunki agar Xudo hozir biz uchun o‘sha paytdagidan ortiq hech narsa qilmasa, Isroil hech qachon yig‘ilmas edi. Haqiqat qog‘ozda nashr etilishi ham, va‘z qilinishi kabi, shunchalik zarurdir.” —

O‘sha paragrafning oxirgi jumlasida shunday deyilgan: “Haqiqatning qog‘ozda e‘lon qilinishi ham, va‘z qilinishi kabi, zarurdir.” Xo‘sh. Bu fikr endi qoldirib ketiladi.

Ko‘rib chiqayotganimiz besh paragrafning ikkinchisida, “Rabbiy menga ko‘rsatdi”, deb aytilgan joyni ko‘ryapsiz, men uning tagini chizib qo‘yganman.

—«Rabbiy menga 1843-yildagi jadval Uning qo‘li bilan yo‘naltirilganini va uning hech bir qismi o‘zgartirilmasiligi kerakligini ko‘rsatdi; raqamlar U xohlaganidek edi. Uning qo‘li ayrim raqamlardagi bir xatoni ustida turib, uni yashirib turdi, shuning uchun Uning qo‘li olib tashlanmaguncha hech kim uni ko‘ra olmadi.»—

Sahifaning yuqori qismidagi ushbu to'rt paragrafda men biror narsaning tagini chizgan bo'lsam, buning sababi shuki, u 1851-yilda Ellen G. White'ning *A Sketch of the Christian Experience and Views* asarida qayta nashr etilganda, o'sha joylarga tahririy o'zgartirishlar kiritiladi.

Xo'p. "Egamiz menga ko'rsatdi" degan ibora o'zgartiriladi; "Uning qo'li bilan" degan ibora o'zgartiriladi; "uning hech bir qismi o'zgartirilmasligi kerak" degan ibora o'zgartiriladi.

So'ngra sahifadagi navbatdagi qalin harflar bilan terilgan xatboshida [to'rtinchi xatboshida] shunday deyilgan,

—«Rabbiy menga Vaqt 1844-yildan beri sinov bo'lmaganini va vaqt endi hech qachon yana sinov bo'lmashligini ko'rsatdi».

"Rabbiy menga ko'rsatdi," — bu o'zgartiriladi. Keyingi yili ular Ellen G. White'ning A Sketch of the Christian Experience and Views asarida o'sha bir jumalak paragrafni olib, uni oldingi paragraf bilan birlashtiradilar. Ular uni bitta paragrafga aylantiradilar.

Ammo, shuningdek, agar bir so'z yoki so'zlar qalin harflar bilan berilgan bo'lsa, unda matnda yana boshqa turdagi o'zgarishlar ham bo'ladi; buning bilan nimani nazarda tutayotganimga bir misol keltiraman.

Va uchinchi xatboshida shunday deyilgan,

—"Shundan so'ng men —Doimiy'ga oid masalada shuni ko'rdimki, —qurbonlik' so'zi inson donoligi bilan qo'shib qo'yilgan bo'lib, matnga tegishli emas; va Rabbiyning hukm soati haqidagi nidosini e'lon qilganlarga U bu masala yuzasidan to'g'ri tushunchani bergan. 1844 yildan oldin, birlik mavjud bo'lgan paytda, deyarli hamma —Doimiy' haqidagi to'g'ri qarashda birlashgan edi; ammo 1844 yildan beri, bu chalkashlik ichida, boshqa qarashlar qabul qilindi va buning ortidan zulmat hamda sarosima ergashdi."—

So'ngra sahifadagi keyingi qalin harflar bilan terilgan xatboshida [to'rtinchi xatboshida] shunday deyilgan,

"Rabbiy menga vaqt 1844-yildan beri sinov bo'lmaganini va vaqt endi hech qachon yana sinov bo'lmashligini ko'rsatdi."—

«Rabbiy menga ko'rsatdi», ya'ni bu o'zgartiriladi.

Keyingi yili ular Ellen G. White'ning A Sketch of the Christian Experience and Views asarida o'sha bir jumalak paragrafni olib, uni avvalgi paragraf bilan birlashtiradilar. Ular uni bitta paragrafga aylantiradilar.

Va ular "Rabbiy menga ko'rsatdi" degan iborani "Menga ham ko'rsatildi"ga o'zgartiradilar. Xo'pmi? Ular o'sha ikki paragrafni bitta paragrafga aylantiradilar va 1851-yilda uni "Menga ham ko'rsatildi" deb o'zgartiradilar.

—«So'ngra men Rabbiy kelishidan oldin azizlar hali Eski Quddusga borishlari kerak, va hokazo, degan ulkan xatoda bo'lgan ayrim kishilarga qaratildim. Bunday qarash uchinchi farishtaning

xabari ostidagi Xudoning hozirgi ishidan aqlni ham, qiziqishni ham chalgʻitishga qodirdir; chunki agar biz Quddusga borishimiz kerak boʻlsa, unda ongimiz tabiiy ravishda oʻsha yerda boʻladi, va mablagʻlarimiz azizlarni Quddusga olib borish uchun boshqa maqsadlardan tiyib qoʻyiladi. Men shuni koʻrdimki, ularning bu buyuk xatoga kirib ketishlariga yoʻl qoʻyilganining sababi shundaki, ular oʻtgan bir necha yillar davomida boʻlgan xatolarini na tan olganlar, na tark etganlar». Review and Herald, 1850-yil 1-noyabr.

Ammo, siz Early Writingsga kelganingizda, ular nima qilishini bilasizmi? Ular “Menga yana koʻrsatildi” degan iborani olib tashlaydilar; holbuki, Early Writingsdagi shu bir xatboshida shunday deyiladi: “1844-yildan oldin birlik mavjud boʻlganida, deyarli barchasi ‘Daily’ haqidagi toʻgʻri qarashda birlashgan edi; ammo 1844-yildan beri, sarosima ichida, boshqa qarashlar qabul qilindi, va zulmat hamda sarosima ortidan ergashdi.” Ular “Menga yana koʻrsatildi” degan iborani tushirib qoldirdilar, keyingi gap esa shunday: “1844-yildan beri vaqt sinov boʻlmagan.” Birdan siz vaqtning sinov emasligi haqidagi bu fikr unga maxsus ravishda koʻrsatilgan narsalardan biri ekanini bilmay qolasiz. Siz bu uning ‘Daily’ haqidagi nurining, yaʼni yolgʻon qarash sarosima keltirib chiqargani haqidagi qismi boʻlganiga ishonasiz.

Bu asl nusxa emas. Asl nusxa sizda bor. Uni tekshirib koʻring.

Keyingi Qadam (Ikkinchi Qadam) — 1851-yil, Ellen G. Whiteʼning «Masihiy Tajriba va Qarashning Qisqacha Bayoni»

Soʻng buning ostida 1851-yilda chop etilgan Ellen G. Whiteʼning *A Sketch of the Christian Experience and View* asari bor; shuningdek, yuz bergan oʻzgarishlarning tafsilotlari ham berilgan, va unda juda, juda muhim bir oʻzgarish mavjud.

23-sentyabr kuni Rabbiiy menga Oʻz xalqining qoldigʻini qaytarib olish uchun ikkinchi marta qoʻlini uzatganini va bu yigʻilish davrida saʼy-harakatlar ikki hissa oshirilishi lozimligini koʻrsatdi. Sochilish davrida Isroil urildi va yirtib tashlandi; ammo endi, yigʻilish davrida, Xudo Oʻz xalqini shifo berib sogʻaytiradi va yaralarini bogʻlaydi. Sochilish davrida haqiqatni yoyish uchun qilingan saʼy-harakatlar juda oz taʼsir koʻrsatgan, juda oz yoki deyarli hech narsa amalga oshirgan edi; ammo yigʻilish davrida, Xudo Oʻz xalqini yigʻish uchun qoʻlini ishga solgan paytda, haqiqatni yoyish yoʻlidagi saʼy-harakatlar koʻzlangan samarani beradi. Barchalar ishda birlashgan va gʻayratli boʻlishlari kerak. Men koʻrdimki, kimdir hozirgi yigʻilish davrida bizni boshqarib turadigan misollar sifatida sochilish davriga murojaat qilishi notoʻgʻridir; chunki agar Xudo hozir biz uchun oʻshanda qilganidan ortigʻini qilmasa, Isroil hech qachon yigʻilmas edi. [Removed: Haqiqatning vaʼz qilinishi qanchalik zarur boʻlsa, uni bir gazetada nashr etish ham shunchalik zarur.] [Paragraphs Combined] Men koʻrganman [formerly—"Rabbiiy menga koʻrsatdi"]ki, 1843 yilgi jadval Rabbiiyning qoʻli bilan yoʻnaltirilgan edi, [formerly—"Uning qoʻli bilan"] va u oʻzgartirilmasligi kerak edi; [formerly—"uning hech bir qismi oʻzgartirilmasligi kerak edi"] raqamlar U ularni qanday xohlagan boʻlsa, shunday edi. Uning qoʻli uning ustida edi va ayrim raqamlardagi bir xatoni yashirib turdi, shuning uchun Uning qoʻli olib tashlanmaguncha, hech kim uni koʻra olmadi.

«So‘ng men —“Doimiy”ga taalluqli holda, —“qurbonlik” so‘zi inson donoligi bilan qo‘shib qo‘yilganini va matnga tegishli emasligini ko‘rdim; hamda hukm soati xitobini berganlarga Rabbiy bu haqdagi to‘g‘ri qarashni berganini ko‘rdim. 1844 yildan avval, birlik mavjud bo‘lgan paytda, deyarli hamma —“Doimiy” haqidagi to‘g‘ri qarashda birlashgan edi; ammo 1844 yildan beri, sarosimada, boshqa qarashlar qabul qilindi, va buning ortidan zulmat hamda sarosima keldi. [Paragraflar birlashtirilgan] Men yana [Avval — “Rabbiy menga ko‘rsatdi”] 1844 yildan beri vaqt sinov bo‘lmaganini va vaqt endi hech qachon yana sinov bo‘lmasligini ham ko‘rdim.]] A Sketch of the Christian Experience and Views of Ellen G. White, ExV 61–62.

Uchinchi farishtaning xabari bilan bog‘lanmagan vaqt

Ellen White keyinchalik “Ilk Yozuvlar”da o‘rin olgan vahiydan boshqa bir vahiy ko‘rgan edi. U bir necha vahiydar ko‘rgan; biroq, u bir vahiy ko‘rgan ediki, unda unga bir narsa aytili; unga bir paragraf aytili va u buni yozib oldi.

“Rabbiy menga uchinchi farishtaning xabari borib, Rabbiyning tarqalib ketgan farzandlariga e‘lon qilinishi kerakligini ko‘rsatdi, va u vaqtga bog‘lab qo‘yilmasligi lozim; chunki vaqt endi hech qachon yana sinov bo‘lmaydi. Men ayrimlar vaqtini va‘z qilishdan kelib chiqayotgan soxta bir hayajonga berilayotganini ko‘rdim; uchinchi farishtaning xabari esa vaqt yetkaza oladigan narsadan ham kuchliroq edi. Men bu xabar o‘z poydevori ustida tura olishini, uni mustahkamlash uchun vaqtga muhtoj emasligini, va u qudrat bilan borib, o‘z ishini bajarishini, hamda solihlik ichida qisqartirilishini ko‘rdim.” A Sketch of the Christian Experience and Views of Ellen G. White, ExV 48.

U yerda u nima haqida gapirmoqda? Uchinchi Farishtaning Xabarini endi hech qachon vaqt bilan yana bog‘lamasligimiz kerakligi haqida, shundaymi?

Ominmi? Men bilanmisiz?

Buni qayerdan topasiz? U qayerda joylashgan?

TINGLOVCHILAR TOMONIDAN: (Javob yo‘q.)

TINGLOVCHILARDAN: Masihiy tajribasi va qarashlarining ocherki.

Ellen G. Uaytning Masihiy tajribasi va qarashlarining qisqacha bayoni, 48-bet, 48-bet.

Xo‘p. Biz muhokama qilayotgan, 1850-yil noyabr oyidagi Review and Herald’dan olingan parchani qayerdan topamiz; u Ellen G. White’ning A Sketch of the Christian Experience and Views asarida qayerda joylashgan? Xo‘sh, agar qaydlaringizda orqaga qaytsangiz, u Ellen G. White’ning A Sketch of the Christian Experience and Views asarining 61-betida va 62-betida joylashgan.

Sizda Ellen G. White’ning “A Sketch of the Christian Experience and Views” asarining 48-betida qayd etilgan bir vahiy bor; so‘ngra sizda keyinchalik “Early Writings” asarining 61 va 62-betlarida o‘rin oladigan vahiy bor. Ular bir-biridan 13 yoki 14 bet bilan ajralgan, shunday emasmi?

Va “Ilk yozuvlar”ga kelganda ular nima qilmoqchi? Ular 48-betdagi ushbu xatboshini olib, uni uning vaqt endi sinov emasligi haqidagi bayonotidan darhol keyin joylashtirmoqchi. Ular ikki vahiyga oid bayonotni birlashtirmoqchi.

Mening nazarda tutganimni anglayapsizmi?

TINGLOVCHILAR ORASIDAGI ERKAK: Ha.

Aytmoqchi bo‘lganimni tushunib boryapsizmi?

TINGLOVCHILAR ORASIDA MUROJAAT QILINGAN SHAXS: (Tasdiq.)

Xo‘p, chunki men eng kam tasdiqni aynan siz bilan ko‘ryapman.

So‘nggi Qadam (Uchinchi Qadam) — 1882 Ilk Asarlar

Xo‘p. Endi men sizning qaydlaringizning 6-betiga qaytdim; va endi sizda yana Early Writings bor.

“23-sentyabr, . . . Men 1843-yilgi jadval Rabbiyning qo‘li bilan yo‘naltirilganini va uni o‘zgartirmaslik kerakligini ko‘rdim; raqamlar U xohlaganidek ekanini; Uning qo‘li ayrim raqamlardagi bir xatoni ustida turib, uni yashirib turganini, shuning uchun Uning qo‘li olib tashlangunga qadar hech kim uni ko‘ra olmaganini ko‘rdim.

Shunda men “kundalik”ka (Doniyor 8:12) doir narsani ko‘rdimki, “qurbonlik” so‘zi insonning donoligi bilan qo‘shib qo‘yilgan bo‘lib, matnga tegishli emas; va Rabbimiz hukm soati haqidagi xitobni berganlarga bu boradagi to‘g‘ri qarashni ato etgan. 1844 yildan oldin, birlik mavjud bo‘lgan paytda, deyarli hamma “kundalik” haqidagi to‘g‘ri qarashda birlashgan edi; ammo 1844 yildan beri yuzaga kelgan chalkashlik ichida boshqa qarashlar qabul qilindi, va buning ortidan zulmat hamda chalkashlik keldi. 1844 yildan beri vaqt sinov bo‘lmagan va u hech qachon endi sinov bo‘lmaydi.

Rabbiy menga uchinchi farishtaning xabari borishi va Rabbimizning tarqalib ketgan farzandlariga e‘lon qilinishi kerakligini ko‘rsatdi, ammo u vaqtga bog‘lab qo‘yilmasligi kerak. Men ko‘rdimki, ba‘zilar vaqtni va‘z qilishdan kelib chiqadigan soxta bir hayajonga berilayotgan ekan; biroq uchinchi farishtaning xabari vaqt yetkaza oladigan narsadan ko‘ra qudratlidir. Men ko‘rdimki, bu xabar o‘z poydevori ustida o‘zi tura oladi va uni kuchaytirish uchun vaqtga muhtoj emas; hamda u buyuk qudrat bilan boradi, o‘z ishini ado etadi va solihlikda qisqartiriladi.

“Shundan so‘ng men, Eski Quddusga borish o‘zlarining burchi ekaniga ishonadigan va shu haqda katta adashishda bo‘lgan ayrim kishilarga yo‘naltirildim . . .” Early Writings, 74–76.

Buning qalin harflar bilan berilganining sababi shundaki, bu yerda shunday deyilgan paragraf mavjud: “. . . Ittifoq mavjud bo‘lgan paytda, 1844-yilgacha, deyarli barchasi ‘kundalik’ haqidagi to‘g‘ri qarashda birlashgan edi; ammo 1844-yildan keyingi chalkashlikda boshqa qarashlar qabul qilindi va buning ortidan zulmat hamda sarosima keldi. 1844-yildan beri vaqt sinov bo‘lmagan va u endi hech qachon yana sinov bo‘lmaydi.” Shuni yodda tutishingiz kerakki, u ushbu vahiy haqidagi ilk yozuvida aslida shunday degan edi: “Menga shuni ko‘rsatildiki, 1844-yildan beri vaqt

sinov bo‘lmagan”, va bu boshqa bir paragraf edi. U “Kundalik” haqida o‘ziga ko‘rsatilgan narsa bilan vaqtning sinov bo‘lishi haqida o‘ziga ko‘rsatilgan narsa o‘rtasida farq borligini aniq ko‘rsatgan edi; va keyingi paragraf, ya’ni Uchinchi Farishtaning Xabari bilan bog‘liq hech qanday vaqtni ulanmaslik haqida gapiradigan paragraf, asl vahiyda mavjud emas edi. Bu Life Sketches kitobining 61 va 62-betlarida emas, balki 48-betida edi.

Ammo, siz 1882 yildagi *Ilk Yozuvlar*ga kelganingizda, ular ularni birlashtirib qo‘ydilar; shu sababli, siz 1930-yillarga yetib kelganingizda va adventizm ichida chuqur zulmatga kirib borayotganingizda, Uilli Uayt “Doimiy”ni o‘rganayotganingizda uni vaqt kontekstida o‘rganishingiz kerak, deydi—“Kechirasiz, Uilli, sizning mas’uliyatingiz Bashorat Ruhi haqidagi aniq tarixiy qaydni taqdim etadigan shaxs bo‘lish edi. Siz Bashorat Ruhini mag‘lub etadigan shaxs bo‘lishingiz kerak edi. Va *Ilk Yozuvlar*, 75-betdagi taqdimotningizda siz asl manbalarni mensimadingiz, holbuki o‘sha asl manbalar shuni aytadiki, siz *Ilk Yozuvlar*, 74-betda “Doimiy” vaqt kontekstida ko‘rib chiqilishi kerak, degan dalilni ko‘tarib chiqqaningizda, bu mutlaqo haqiqat emas edi.”—Bu haqiqat emas! Uni Bashorat Ruhi ichidagi qaydlar bilan asoslab bo‘lmaydi. Uni o‘sha davr tarixi bilan ham asoslab bo‘lmaydi.

Mayli. 1-bandda Opa Uayt “Kundalik” haqida to‘g‘ri bir qarash borligini aytadi, Early Writings, 74. Keyinchalik tarix davomida zo‘rlab ilgari surilgan asosiy dalil shuki, Early Writings, 74 dagi o‘sha parchani o‘rganayotganingizda, uni vaqt belgilash kontekstiga joylashtirishingiz kerak emish. Bu dalil soxta; u aslo asosli emas!

Shunday qilib, endi biz “Kundalik” haqida to‘g‘ri bir qarash mavjud, degan fikr bilangina cheklanib qolamiz. Maylimi? Ammo, biz bu paragraftan yana bir fikrni ko‘rib chiqamiz.

Unda shunday deyilgan: «23-sentabr kuni, Rabbii menga . . . ko‘rsatdi.» Qachon 23-sentabr? 1850-yilda: «1850-yil 23-sentabr kuni, Rabbii menga ko‘rsatdi.»

U unga nimani ko‘rsatdi?

Unga ko‘rsatgan narsalardan biri shuki, 1844-yildan buyon “Doimiy” haqidagi boshqa qarashlar ham qabul qilingan.

“1850-yil 23-sentabrda Rabbim menga . . . ko‘rsatdi. 1844-yilgacha, birlik mavjud bo‘lgan paytda, deyarli barchasi “Kundalik” haqidagi to‘g‘ri qarashda birlashgan edi; ammo 1844-yildan beri, chalkashlik ichida, boshqa qarashlar qabul qilindi, va buning ortidan zulmat hamda chalkashlik keldi. The Review and Herald, 1850-yil noyabr.”

1850-yil mart “Kundalik” — bu Yerdagi Ma’baddir

Shunday qilib, 6-betning quyi qismida sizda 1850-yil mart oyidagi Review and Herald jurnalidan olingan bir paragraf bor, va u David Arnoldning maqolasidir.

“U [Daniyor] yana o‘sha zulmkor hokimiyatni —Shahzodalar Shahzodasiga qarshi turayotganini— ko‘radi; shu tariqa Sinayda joriy etilgan va Zurriyot kelguncha har kuni ado etilishi lozim bo‘lgan barcha kundalik qurbonliklarning qonuniyligiga barham beriladi. Bu yerda Masih — mohiyatning O‘zi, yoxud buyuk timsoliy qurbonlikning haqiqati — rim

askarlari tomonidan o'ldirildi. Shunday qilib Rim tomonidan —kundalik qurbonlik olib tashlandi,— va uning muqaddas maskanining joyi Rim sarkardasi Tit tomonidan, u Quddus shahrini va —muqaddas maskan—ni o'z ichiga olgan Xudoning ma'badini vayron qilganida, qulatildi. Shu yerda Masihning bashoratli bayonotining bajo bo'lishi boshlandi. Va ular qilich tig'idan yiqiladilar va barcha xalqlar orasiga asir qilib olib ketiladilar, va Quddus G'ayriyahudiylar tomonidan oyoq osti qilinadi, TO G'AYRIYAHUDIYLARNING VAQTLARI TO'LGUNCHA.' Luqo 21:24." David Arnold, Review and Herald, March 1850, Volume 1, Number 8.

Ushbu maqolada David Arnold Doniyor kitobidagi "Doimiy" milodiy 70-yilda butparast Rim tomonidan yo'q qilingan Quddusdagi yahudiy ma'badini anglatishini ta'lim beradi.

1850-yil sentyabr "Kundalik" — Masihning Muqaddasxona xizmati

So'ng, 1850-yil sentabr oyida, o'sha yilning o'zida — aytgancha, 1850-yilda Review and Herald nashrining muharriri kim edi? Uning ismi James White edi.

Shunday qilib, 1850-yil sentabr oyida Jeyms Uayt Krosiyerning "Doimiy" Masihning Muqaddasxonadagi xizmatini anglatishini o'rgatuvchi maqolasini nashr etdi.

Endi, Jeyms Uayt buni to'g'ridan-to'g'ri ta'lim bermaydi, biroq odamlar u yerdagi ishorani olib, aynan shuni u ta'lim bermoqda, deb aytadilar. Va nega men buni aytyapman? Men buni uning mana shu sababi uchun aytyapman: 1850-yil sentyabrda Opa Uayt shunday deydi: 1844-yildan beri "Kundalik" haqidagi boshqa qarashlar zulmat ichida qabul qilingan va buning ortidan chalkashlik kelib chiqqan.

Bu ikki qarash [Arnold va Crosier] "Daily" butparastlikdir, degan Pionerlar qarashi emas.

Va 7-betda sizda Crosiarning maqolasidan olingan ikki paragraf bor, unda u "Daily" Masihning Muqaddas Maqomdagi xizmatidir, degan xulosani chiqaradi.

"—Va Uning Maqdisining joyi qulatildi;" Doniyor 8:11. Bu qulatilish Rim hokimiyatining davrida va uning vositasi bilan sodir bo'lgan; shuning uchun ushbu matndagi Maqdis Yer ham, Falastin ham emas edi, chunki birinchisi qulash paytida, bundan 4 000 yildan ham ortiq muqaddam, ikkinchisi esa asirlik vaqtida, ushbu oyatda bayon etilgan voqeadan 700 yildan ham ortiq oldin qulatilgan edi, va ularning hech biri Rim vositachiligi bilan emas edi.

"Yerga qulatilgan Muqaddas maskan — bu Rim o'zini ulug'lagan Zotning maskanidir; U lashkarning Amiridir, ya'ni Iso Masihdir; Pavlus esa Uning Muqaddas maskani osmonda ekanini ta'lim beradi. Yana, Doniyor 11:30–31, —Chittim kemalari unga qarshi keladi; shu sababli u g'amga botadi, qaytadi va muqaddas ahdga (Masihiylikka) qarshi g'azabga (jazolash tayog'iga) to'ladi; shunday qiladi; hatto qaytib, muqaddas ahdni tark etuvchilar (ruhoniylar va yepiskoplar) bilan til biriktiradi. Qurollar (fuqaroviy va diniy) uning tomonida turadi, va ular (Rim hamda muqaddas ahdni tark etuvchilar) qudratli Muqaddas maskanni bulg'aydilar'. Rim bilan Masihiylik havoriylari birgalikda bulg'agan bu narsa nima edi? Bu birlashma —muqaddas ahd'ga qarshi tuzilgan edi, va ular bulg'agan narsa o'sha ahdning Muqaddas maskani edi; buni ular Xudoning nomini bulg'agandek ham qila oldilar; Yeremiyo 34:16;

Hizqiyol 20; Malaki 1:7. Bu Uning nomini harom qilish yoki kufr keltirish bilan ayni bir narsa edi. Shu ma'noda bu —siyosiy-diniy' mahluq Muqaddas maskanni bulg'adi, (Vahiy 13:6), va uni osmondagi o'z o'rnidan qulatdi, (Zabur 102:19; Yeremiyo 17:12; Ibroniylarga 8:1–2) ular Rimni muqaddas shahar deb ataganlarida, (Vahiy 21:2) va u yerga Papani —Rabbiy Xudo Papa', —Muqaddas Ota', —Jamoatning Boshlig'i' va hokazo unvonlar bilan o'tqazganlarida; hamda u yerda, qalbaki —Xudoning ma'badi'da, u Iso O'zining Muqaddas maskanida amalda qilayotgan ishni qilayotganini da'vo qiladi; 2 Salonikaliklarga 2:1–8. Muqaddas maskan oyoq osti qilindi (Doniyor 8:13), xuddi Xudoning O'g'li oyoq osti qilingani kabi. (Ibroniylarga 10:29.)” O. R. L. Crosier, —The Sanctuary’, Review and Herald, sentabr, 1850.

Jeyms Uaytning mantiqi

Agar Jeyms Uayt yaxshirog'ini bilgan bo'lsa, nega u bu maqolani chop etgan bo'lardi? Buning sababi qaydlaringizdagi «Jeyms Uaytning mantiqi»dir.

Buyuk Ko'ngilsizlikdan keyin bosilgan birinchi narsa A Word to the Little Flock deb ataladi va o'sha nashrning uch muallifi James va Ellen White hamda Joseph Bates edi. 1844-yil 22-oktabrdan keyin o'sha yo'ldan borayotgan kishilar tomonidan bosilgan birinchi narsa aynan shu maqola edi; va ushbu maqolada Opa White Crosierning qarashini ma'qullaydi, ya'ni uning “Daily” haqidagi qarashini emas, balki Masihning Muqaddas joydan Eng Muqaddas joyga o'tganligi haqidagi qarashini.

E'tibor bering, bu — Opa White. Shuning uchun Jeyms White Crosierning maqolasini chop etishga tayyor bo'lgan bo'lardi; unda shunday deyiladi,

Men 2300 kunning oxirida poklanishi kerak bo'lgan Muqaddas Maskan Masih xizmatchi bo'lgan Yangi Quddus Ma'badi, deb ishonaman.” — bu Ellen Uaytdir — “Rabbim menga vahiyda, bir yildan ham ko'proq vaqt avval, Birodar Krosier Muqaddas Maskanning poklanishi va hokazo borasida haqiqiy nurga ega ekanini ko'rsatdi; va Birodar C. 1846-yil 7-fevraldagi Day-Star, Extra'da bizga taqdim etgan qarashni yozib chiqishi Uning irodasi ekanini ham ko'rsatdi. Men o'zimni Rabbim tomonidan ushbu Extra'ni har bir avliyoga tavsiya etishga to'la vakolatli deb his qilaman.

“Ushbu satrlar sizga va ularni o'qishi mumkin bo'lgan barcha aziz bolalarga baraka bo'lishini so'rayman.” A Word to the Little Flock, 1847-yil 12-may.

Shunday qilib, odamlar hatto bugungi kungacha, Adventizm ichidagi ayrim zamonaviy tarixchilar shunday deydilar: “Mana qarang. Ellen White Crosierning maqolasiga umumiy ma'qullovini bermoqda; demak, Crosierning ‘Doimiy’ haqida, ya'ni u Masihning Muqaddasxonadagi xizmati ekanligi to'g'risida aytganlari albatta to'g'ri bo'lishi kerak.” Ular buni aytganlarida, tarixni noto'g'ri talqin qilmoqdalar; chunki Crosierning maqolasi sakkiz bo'limdan iborat edi va eng boshidanoq adventistlar o'sha bo'limlarning to'rttasi mutlaq zulmat ekanini tushunganlar, hamda ular Adventizmida hech qachon, hech qachon, hech qachon qayta nashr etilmagan.

Misol tariqasida aytadigan bo'lsak, uning o'sha maqoladagi qarashlaridan biri shundan iborat ediki, Iso qaytib kelganida ming yillik tinchlik bo'ladi. Adventistlar bunga ishonmaydilar va hech

qachon ham ishonmaganlar. Bu tushuncha Uilyam Miller rad etgan tushunchadir; aslida esa aynan shu narsa Uilyam Millerni haqiqatni anglashda to'g'ri yo'lga qo'ygan. Bu ta'limot Millerchilar tushunchasiga bevosita zid bo'lgan ta'limotlardan biridir.

Shunday qilib, Crosier ushbu sakkiz qismli maqola bilan chiqqanida, ular boshidanoq bu qismlarning to'rttasi qayta bosib chiqarib bo'lmazligini biladilar.

Ammo Jeyms Uayt Krosyerning "Doimiy" Masihning Muqaddas joydagi xizmati ekanini xulosa qiladigan qismini bosib chiqaradi; biroq u faqat o'sha to'rtta qismni qayta bosmoqchi, xolos. U qolgan to'rtta qismni qayta bosmaydi. Biroq Jeyms Uayt Krosyerning o'sha to'rtta qismini qayta bosish uchun uni ikki sonda chop etishga majbur bo'ladi. U buni 1850-yil sentabr oyida ikki marta chop etishga majbur bo'lgan.

1850-yil sentyabridagi uning Review and Herald nashrida yetarli joy bo'lmagani uchun, Masihning Muqaddas joydan Eng Muqaddas joyga o'tishi haqidagi Crosierning maqolasini to'liq joylashtira olishi uchun u 1850-yil sentyabrida ikkita Review and Herald sonini chop etdi.

Endi siz Gerard Damsteegtdan shuni payqaysizki, u tarixiy bahoni berayotib, adventistlar Crosierning maqolalarida noto'g'ri bo'lgan va qayta chop etib bo'lmaydigan qismlar borligini har doim bilganliklarini aytmoqda.

"U [Ellen Harmon] shunday dedi: —Rabbim menga vahiya, bir yildan ortiq vaqt muqaddam, Birodar Crosierning Muqaddasxonani poklash va hokazolar haqidagi masalada haqiqiy nurga ega ekanini ko'rsatdi; va Birodar C.ning 1846-yil 7-fevraldagi Day Star Extra'da bizga bayon qilgan qarashini yozib chiqishi Uning irodasi ekanini ko'rsatdi. Men Rabbiiy tomonidan ushbu Extra'ni har bir avliyoga tavsiya etishga to'la vakolatli ekanimni his qilaman" (Xat. E. G. White'dan Curtisga, Word to the Little Flock, 12). Yettinchi kun adventistlari odatda bu bayonotni Crosierning taqdimotlari xatolardan xoli bo'lmagan, ammo uning asosiy tipologik dalillashi to'g'ri bo'lgan, degan ma'noda talqin qilib kelganlar. Maqolaning qayta nashrlarida ular noaniq deb hisoblagan jihatlar tushirib qoldirilgan." P. Gerard Damsteegt, Foundations of the Seventh-day Adventist Message and Mission, 125.

Uning to'liq hujjatini hech qachon qayta nashr eta olmas edi

Endi, keyingi sahifada siz W. A. Spicerning ayni shu narsaga guvohlik berayotganini ko'rasiz: ular Crosierning maqolalarida xatolar borligini har doim bilishgan va o'sha to'rt bo'limni hech qachon qayta nashr etishmagan.

Afsuski, yosh Krozye Shabbat haqiqatining nurida juda qisqa vaqt yurdi. Keyinchalik u o'zi barpo etishga yordam bergan ma'bad ta'limotini rad etdi. Bizning kashshof birodarlarimiz uning ma'bad haqidagi sharhini o'zlarining dastlabki nashrlarida bir necha bor qayta chop etdilar, biroq uning to'liq hujjatini hech qachon qayta chop eta olmadilar. Unda u ma'bad sharhiga kelajak zamon haqida ayrim g'oyalarni — vaqtinchalik ming yillikni, ya'ni Ikkinchi Kelishda bu yer yuzida ulug'vor bir davr bo'lishi haqidagi ta'limotni ham qo'shgan edi. Birodarlarimiz bu narsalarni doimo qoldirib ketganlar. Kelajak zamon haqidagi bu ta'limotlar o'sha kunlarda hamma yoqqa tarqalgan edi. Bu ta'limot aniq advent xabariga hech qachon mos kelmagan; va shubhasiz, mana

shu xato xamirturush yoshroq kishilarni Shabbat va ma'bad haqiqatlaridan yuz o'girishga yetaklashga yordam bergan. U tez orada ilk harakatimizga achchiq qarshilik ko'rsatishga o'tdi." W. A. Spicer, Review and Herald, December 14, 1939

Gap shundaki, bugun Sister White'ning *A Word to the Little Flock* asarida Crosiarning maqolasini ma'qullaganini olib, Kundalik Masihning Muqaddasxonadagi xizmati ekanligi haqidagi o'zining ahmoqona kitobi bilan Heidi Heikes kabi kishilar bunga tayanadilar. Bu uning dalillaridan biridir.

Bunday qilayotgan odamlar tarixiy dalillarni mensimayaptilar. Ular hech qachon Crosiarning barcha maqolalarini qayta nashr qila olmagan bo'lur edilar. Ellen White'ning A Word to the Little Flock asaridagi ma'qullovi Crosiarning nuqtai nazarini to'la-to'kis ma'qullash deb turib olish esa, Adventistlar ming yillik tinchlik bo'ladi, deb ishonadilar, deb turib olish bilan barobardir. Bu nodonona dalildir.

Bu tarixning soxtalashtirilishidir va bu odamlarni aldash hamda chalkashlik va zulmatni keltirib chiqarish uchun qilinadi.

Demak, sizda ikki tarixchi bor: marhum Spayser va hanuz hayot bo'lgan Damstegt; ammo sizni ishontirib aytamanki, Spayser ham, Damstegt ham — ularning hech biri — men taqdim etayotgan fikrlar bilan rozi bo'lmas edi. Xo'sh, ular rozi bo'lmas edi. Shunday ekan, men sizga aytayotganlarimga nisbatan qarama-qarshi pozitsiyada turgan ikki tarixchi ham bu masalada bir fikrda. Ellen Uaytning Krozier maqolasini ma'qullaganini, undagi hamma narsa mukammal bo'lgan, deb anglatadigan tarzda talqin qilish uchun mutlaqo hech qanday asos yo'q.

Advent Review — 1-jild, Auburn, Nyu-York, 3-son

Advent Review — 1-jild, Auburn, NY, 4-son

Advent Review — 1-jild, Auburn, Nyu-York, Maxsus son

Jeyms Uayt 1850-yil sentabr oyida Crosiarning maqolasini The Review and Herald jurnalining 1-jild, 3-sonida nashr eta boshlaganida

Ammo u bularning hammasini 1-jild, 3-sonda sig'dira olmadi; shu bois maqolani The Review and Herald'ning 1-jildi, 4-sonida yakunladi. Va u buni qachon qildi? 1850-yil sentyabr oyida.

Xo'sh, 1850-yil sentabrda nima sodir bo'ldi? Opa Uaytga shunday deyilgan bir vahiy berildi: "1850-yil 23-sentabrda Rabbiiy menga ko'rsatdi . . . 1844-yildan oldin birlik mavjud bo'lganida, deyarli hamma 'Kundalik' haqidagi to'g'ri qarashda birlashgan edi; ammo 1844-yildan beri, chalkashlik ichida, boshqa qarashlar qabul qilindi, va zulmat hamda chalkashlik ortidan ergashdi. The Review and Herald, 1850-yil noyabr."

Uning eri kim edi? U The Review and Herald gazetasining muharriri edi.

Xo'sh, xotini: "Jeyms, men hozirgina Rabbiiydan menga nima aytilganini bilasizmi? Menga shunday aytildiki, biz Kundalik haqidagi, Kundalik butparastlik ekanligi borasidagi Pioneerlar tushunchasiga zid bo'lgan qarashlarni ilgari surmasligimiz kerak, chunki bu zulmat va sarosima

keltirib chiqarmoqda”, deganida, u nima qildi?

Xo‘sh, Jeyms Uayt nima qildi? 1850-yil sentabr oyida u yana bir “Review and Herald”ni chop etdi, bir oy ichida uchtasini. U 1-jild, Maxsus nashr deb ataladi.

Va u nima qildi? U Crosierning maqolasini qayta nashr etdi va Crosierning “Daily” haqida aytganlarini olib tashladi!

Birodarlar va opa-singillar, bu Jeyms va Ellen Uayt Krosierning “Doimiy” haqidagi qarashi noto‘g‘ri ekanini hamda u zulmat va chalkashlik keltirib chiqarganini tushunganlarining tarixiy dalilidir.

Xo‘sh, Krosierning “Kundalik” haqidagi qarashi qanday edi? U bu Masihning Muqaddas Maskandagi xizmati, deb bilgan.

Shunday qilib, *Early Writings*, 74-betda u: «23-sentyabr kuni Rabbiiy menga Millerchilarning “Daily” haqidagi qarashi to‘g‘ri ekanini ko‘rsatdi», deganida, tarixiy dalillar shuni ko‘rsatadiki, Millerchilar shunday tushungan edilar—

Endi, Birodarlar va Opa-singillar, Birodarlar va Opa-singillar, bu haqiqatni ko‘zdan qochirmang: Bu nima? 1850-yil sentabrida Opa-singil Uaytga 1844-yildan beri “Doimiy” haqidagi boshqa qarashlar qabul qilingani ko‘rsatiladi; 1850-yil may oyida Arnold “Doimiy”ni yahudiylar ma’badi sifatida taqdim etadi; 1850-yil sentabrida Krosyer maqolasining 1-qismi (2 qismdan) nashr etiladi, bunda uning “Doimiy”ni Masihning Ma’baddagi xizmatkorligi sifatida taqdim etishi ham o‘rin olgan; 1850-yil sentabrida Krosyer maqolasining 2-qismi (2 qismdan) nashr etiladi; 1850-yil sentabrida Krosyer maqolasi qayta nashr etiladi, ammo uning “Doimiy” haqidagi qarashi olib tashlangan? Nima sodir bo‘lmoqda?

Biz aynan shu 1850-yilgi Xarita tayyorlangan yilni ko‘ramiz, va bu Xarita Doimiy haqida nima deydi? “Butparast hukmronlik yoki OLIB TASHLANGAN DOIMIY. Dan. 11:31 508.”

Ellen White Hukm Soati hayqirig‘ini berganlarning “Kundalik” haqidagi nuqtayi nazari qanday bo‘lganini bilardi. U ularning to‘g‘ri qarashga ega bo‘lganini aytganda, to‘g‘ri qarash shundan iborat ekanini bilardi: u butparast hukmronlikning olib tashlanishini ifodalar edi; “Kundalik” butparastlikni ifodalar edi.

Va 1850-yilda tarixiy yozuvlar shuni isbotlaydiki, u ham, uning eri ham “Kundalik” Masihning muqaddas maskandagi xizmatini ifodalaydi, degan ta’limotni rad etgan; aynan shu ta’limotni Yettinchi kun Adventistlar jamoatining Biblical Research Institute’i qo‘llab-quvvatlaydi. Bu Heartland va Steps to Life kabi o‘zini o‘zi ta’minlovchi xizmatlar qo‘llab-quvvatlaydigan ta’limotdir. Bu zulmat va chalkashlik keltiradigan ta’limotdir.

Endi, 1850-yilgi Jadvalga oid mana bu jihatga e’tibor bering. Bu 1850-yilning noyabr oyida bo‘lmoqda. Bu aynan o‘sha oyki, u keyinchalik 1851-yilda rivojlanish jarayonidan o‘tib, so‘ng 1882-yilda Early Writing asariga kiradigan ko‘rishni qayd etadi, aynan shu oyda, aynan shu oyda, 1850-yilning noyabrida. Unda shunday deyilgan,

“Dushanba kuni biz aziz Birodar Nichols va uning oilasi yashaydigan Dorchesterga qaytdik.”

Aynan mana bu yerda [1850 yilgi Xaritaning yuqori o‘ng burchagiga ishora qilib], “Otis Nichols tomonidan nashr etilgan, Dorchester, Massachusetts.” Xo‘sh? U mana shu haqida gapirmoqda, to‘g‘rimi? Buni ko‘ryapsizmi, bu Xaritani?

—“U yerda, tunda, Xudo menga juda qiziqarli bir vahiy berdi; uning ko‘p qismini siz qog‘ozda ko‘rasiz. Xudo menga bir jadvalni tayyorlab chiqarish zarurligini ko‘rsatdi. Men bu kerak ekanini ko‘rdim va jadvallar ustida ravshan qilib bayon etilgan haqiqat ko‘p ta’sir qilishini hamda jonlarning haqiqatni bilishga kelishiga sabab bo‘lishini angladim.” Manuscript Releases, number 15, 210 November, 1850.

U Dorchesterdagi Nikolsning uyida vahiy ko‘rdi — bularning barchasi mana shu Xarita ustidadir — va shunday dedi: “Sizlarga bir xarita tuzish kerak.”

Va u jadval haqida nima deydi? Uni qanday tasvirlaydi?

Habakkuk 2-bobga murojaat qiling: “Men bir jadvalni nashr etish zaruratini ko‘rdim”, va bu nima qilardi? Bu shuning uchun zarur edi — “haqiqat jadvallar ustida ravshan qilib bayon etilsin.” Habakkuk 2, 2-oyatda shunday deyiladi: “Egamiz menga javob berib dedi: Vahiyni yozgin, uni jadvallar ustiga ravshan qilib tushirgin, . . .” U Dorchester, Massachusettsda chop etilgan 1850-yildagi ushbu Otis Nichols jadvali xuddi Habakkukning bajo bo‘lishi ekanini aytmoqda; xuddi The Great Controversy asarida 1843-yilgi Jadvalni Habakkukning bajo bo‘lishi deb aytganidek.

Xo‘sh, buni ko‘ryapsizmi? U bu vahiyni qachon olganini ko‘ryapsizmi? Aynan shu voqealar sodir bo‘layotgan paytda: “23-sentabr kuni Rabbiy menga . . . ko‘rsatdiki, Kundalikni Masihning Muqaddas Xonadagi xizmati sifatidagi ta’limot zulmat va sarosima keltirib chiqaradi”, va uning eri darhol maqolani qayta chop etib, o‘sha ikki paragrafni olib tashladi. U Adventizmda 1931-yilgacha, Willie White uni qayta chop etguniga qadar, boshqa hech qachon qayta nashr etilmadi; va u shunday qilganida, chop etgan o‘sha risolaning o‘zida bir yolg‘on guvohlik ham bor edi. Buni isbotlash mumkin.

Endi men sizga shu yerda ayni o‘sha davr haqida bir narsani, uzunroq bir iqtibosni o‘qib bermoqchiman. Bu 1850-yil 27-noyabrdan olingan.

Bir muncha vaqt davomida sizga yozishni e’tibordan chetda qoldirdim. Endi buning sabablarini bayon qilaman. Birinchidan, mehribon va xush kelgan Arabella opa-singilning maktubini olganimdan keyin bir necha hafta davomida yozishga vaqtim bo‘lmadi; aks holda, unga ikki hafta ichida javob berish haqidagi iltimosini bajargan bo‘lardim. Maktub menga juda ma’qul bo‘ldi. Barchamiz bu maktubga qiziqdik va umid qilamizki, mening kechikishim sizni buni o‘qishingiz bilan oq unga javob yozishdan to’sib qo‘ymaydi; men ham keyingi safar bunchalik uzoq kutmayman.

Hozir Jeymsning ham, mening ham sog‘lig‘imiz ancha yaxshi. Uyimiz Parijda, Birodar Andrewsni kida, pochta bo‘limi va bosmaxonadan bir necha qadam narida joylashgan. Biz bu yerda

yana bir oz muddat qolamiz. Bu juda mehribon oila, biroq ancha kambag'al. Ular qo'llarida bor narsaning hammasini bizga beminnat berishmoqda. Biz bu yerda turganimizda ularga biror xarajat bo'lishimizni to'g'ri deb bilmaymiz. Men sizlarning barchangizni va aziz Gorham opa-singilni juda ko'rgim kelmoqda.

Topshamdagi konferensiyamiz nihoyatda katta qiziqish uyg'otdi. Yigirma sakkiz kishi hozir edi; barchasi yig'ilishda ishtirok etdi.

Yakshanba kuni Xudoning qudrati qudratli shiddatli shamol kabi ustimizga keldi. Hamma oyoqqa turib, baland ovoz bilan Xudoni ulug'ladi; bu Xudoning uyi poydevori qo'yilgan paytdagidek bir holat edi. Yig'ining ovozini shodiyona qichqirig'i ovozidan ajratib bo'lmas edi. Bu g'alabali bir lahza edi; hamma quvvatlanib, yangilandi. Men bundan avval hech qachon bunday qudratli bir davrga guvoh bo'lmaganman.

"Keyingi anjumanimiz Fairhavenda bo'ldi. U yerda birodar Bates va rafiqasi ham hozir edilar. Yig'ilish nihoyatda yaxshi o'tdi. Birodar Nicholsning uyiga qaytganimizda, Rabbiiy menga vahiy berdi va menga shuni ko'rsatdiki, haqiqat jadvallarda ravshan qilib bayon etilishi kerak, va bu, avvalgi ikki xabar jadvallarda ravshan qilib bayon etilgan holda, uch farishtaning xabarlari orqali ko'plarni haqiqat tarafini tanlashga undaydi." —

Bu aynan shu yerda, [1850 yilgi jadvalning quyi chap burchagini ko'rsatib]. Maylimi? U aytayotgan narsalar shu Jadvalda bor.

—«Men yana shuni ham ko'rdimki, qog'ozning nashr etilishi xabarchilarning borishi qadar zarur edi, chunki xabarchilarga o'zlari bilan olib yurishlari uchun hozirgi haqiqatni o'z ichiga olgan bir qog'oz kerak bo'ladi, uni tinglovchilarning qo'liga tutqazish uchun; shunda haqiqat ondan so'nib ketmas edi, va qog'oz xabarchilar bora olmaydigan joylarga borar edi. Men qog'ozda namoyon bo'ladigan boshqa narsalarni ham ko'rdim.»

"Hammangiz qanday yashayapsiz? Hammangiz abadiy hayot uchun intilayapsizmi? Men sizlarni juda, juda ko'rgim keladi va, nazarimda, yaqinda ko'rarman. Hozir tayyorgarlik vaqtidir va umid qilamanki, barchamiz abadiyat uchun ishni puxta qilamiz. Vaqt juda qisqa ko'rinadi va nima qilsak, tezda qilishimiz kerak."

20-noyabr, bundan bir hafta oldin, birodar Genri Nikols va men Topshamga bordik. Payshanba kuni [21-noyabr] tushlik dasturxonidan endigina turgan edik, birodar Foeyning farzandlaridan biri kirib kelib, onasi hushsiz ekanini aytdi. Biz shosha-pisha daryoning narigi tomoniga, bir mil masofaga yo'l oldik va aziz singlimiz Foeyni jon berayotgan holda topdik. U meni tanimayotganini ko'rganimda iztirobim nihoyatda kuchli edi. U soat uch bilan to'rt oralig'igacha qattiq azob-uqubat ichida uzoq davom etdi, so'ngra oxirgi nafasini oldi. U erini va uch farzandini o'z yo'qotishlariga motam tutish uchun qoldirdi.

Juma kuni ertalab [22-noyabr], Genriy birodar dafn marosimiga borish uchun Jeyms uni soqol olishi maqsadida Parijga keldi. Biz nihoyatda tantanavor va qiziqarli bir vaqtni o'tkazdik. Rabbimiz bizni tark etmadi, balki O'z Ruhini ustimizda orom oldirdi. Foyi opa-singilning so'nggi kunlari, shubhasiz, uning eng ruhiy va eng yaxshi kunlari bo'ldi. Foyi birodarning tasallisi

shundaki, u masihiy holda vafot etdi. U o‘zini yaxshi tutmoqda. Xudo unga bu musibatga bardosh berish uchun inoyat bermoqda. Oh, har qanday sinov va musibat manzaralarida ham qo‘llab-quvvatlaydigan Xudodagi umidga ega bo‘lish naqadar yaxshidir. Yaxshi bir umid uchun, umid uchun Xudoga hamdu sanolar bo‘lsin. Sizlardan har biringiz o‘z umidingiz uchun nima berar edingiz?

Imonda mahkam turing. Xudoda qudratli bo‘ling va Uning abadiy qo‘liga suyaning. U sizni hech qachon noumid qilmaydi, balki har qanday qayg‘u-kulfat ostida sizni ko‘tarib turadi. Umid qilamanki, barchangiz haqiqatda tobora kuchayib borasizlar. Ikkilanmang, balki shohlik sari yo‘lingizni davom ettiring.”—

Mana, boshladik. Men siz ko‘rishingizni istayotgan narsa mana shu.

—“Bir hafta oldin, o‘tgan Shabbat kuni, bizda juda qiziqarli yig‘ilish bo‘ldi. Dead Riverdan bo‘lgan birodar Hewit u yerda edi. U shunday mazmundagi bir xabar bilan keldi: ya’ni yovuzlarning halokati va o‘liklarning uyqusi yopiq eshik ichidagi jirkanchlik bo‘lib, buni Izezabel ismli bir ayol, payg‘ambar ayol, olib kirgan ekan; va u o‘sha ayol — Izezabel men ekanligimga ishonar edi.”

Xo‘pmi? Birodar Hewit Ellen White Izabel ekanini va u uchta xatoni olib kirganini aytmoqda.

“—Biz unga o‘tmishdagi ayrim xatolari, ya’ni 1335 kunlar tugaganligi va uning ko‘plab xatolari haqida aytdik. Buning ta’siri juda oz bo‘ldi. Uning zulmati yig‘ilish ustida sezildi va u cho‘zilib ketdi.”—

Endi esa men sizdan buni ko‘rishingizni istayman. Agar imkonigingiz bo‘lsa, ushbu xatboshi haqida aytadigan bir gapim bor; uni diqqat bilan kuzatib boring.

Agar siz dunyoning oxirida vaqtga oid bashoratlarni qayta tatbiq etadigan Adventizm ichidagi kishilar bilan hech qachon muomala qilgan bo‘lsangiz, bilingki, ular ishlatadigan atigi uchta iqtibos bor — ular ko‘p iqtiboslardan foydalanadilar, ammo asosiy qo‘llaydigan uchta iqtiboslari bor. Bu shulardan biridir; chunki ular o‘sha yerga borib shunday deydilar: “Biz unga o‘tmishda yo‘l qo‘ygan ayrim xatolarini aytdik”, va “1335 kun tugagan edi”, degan ibora aytilganda, aynan shu narsa uning xatolaridan biri bo‘lgan, deb da’vo qiladilar. Ko‘ryapsizmi, bu grammatikani qandaydir bir oz burib talqin qilish mumkin: “Biz unga o‘tmishda ayrim xatolarini aytdik”? “Biz unga 1335 kun tugaganini ham aytdik”; ammo vaqt belgilovchilar shunday deydilar: biz unga o‘tmishdagi ayrim xatolarini aytdik va o‘sha xatolardan biri shuki, sen 1335 kun tugagan deb ta’lim beryapsan, va bu xatodir. Demak, uni har ikki tomonga ham burib talqin qilish mumkin.

Men Eugene Prewitt bilan ilk bor yuzma-yuz to‘qnash kelganim Oklahoma shtatida bo‘lgan edi, va u Milleritlar tarixi dunyoning oxirida takrorlanmaydi, deb bahs yuritmoqda edi; men esa unga Bashorat Ruhi asarlaridan bir necha iqtibos keltirdim.

Va u dedi: “Jeff, sen Ellen White ehtiyotsiz yozuvchi bo‘lganini bilasan.”

Men: «Nimani nazarda tutyapsiz?» dedim.

Va u bu iqtibosga murojaat qildi. U deydi, bu iqtibos uning ehtiyotsiz yozuvchi ekanini isbotlaydi; chunki u biladiki, men bilamanki, vaqt belgilovchilar istasalar, bu iqtibosni buzib talqin qilishlari mumkin.

Endi, Washita kabi bir joyning o'z talabalari orasida Ellen White ehtiyotsiz yozuvchidir, deb o'rgatadigan ta'sirga ega bo'lishi — bu bir masala; ammo, u bu yerda ehtiyotsiz yozuvchimi?

—«Bir necha og'iz so'z aytishim kerakligini his qildim. Isoning nomi bilan o'rnimdan turdim va taxminan besh daqiqa ichida yig'ilish o'zgardi. Buni hamma ayni bir lahzada his qildi. Har bir yuz nurga to'ldi. Xudoning huzuri o'sha joyni to'ldirdi. Birodar Hewit tizzasiga cho'kib, yig'lash va ibodat qilishni boshladi. Men vahiyda olib ketildim va yozib bera olmaydigan darajada ko'p narsalarni ko'rdim. Bu Birodar Hewitga juda katta ta'sir ko'rsatdi. U buning Xudodan ekanini e'tirof etdi va tuproqqacha xor bo'ldi. O'sha yig'ilishdan beri u tinmay yozib kelmoqda va hozir ham o'sha stolning o'zidan turib, ilgari ilgari surgan barcha xatolaridan voz kechayotganini yozmoqda. Men ishonamanki, Xudo uni yuksaltirmoqda va agar Xudo u orqali harakat qilsa, u yaxshilik qilishga qodirdir.»

“Aziz Gorham opa-singilga ko'p muhabbat. Unga ayting, kuchli bo'lsin. Xudo u bilan va U uni tark etmaydi. Barchangizga ko'p muhabbat. Umid qilamanki, bolalar uyqusirab qolmaydilar, balki haqiqatga qiziqadilar va o'z da'vatlari hamda saylanganliklarini sobit qilishga tirishqoq bo'ladilar. Yozing, albatta yozing, va men qilganimdek qilmanglar. Men sizlarni, barchangizni sevaman. Yozing.” Manuscript Releases, 16-jild, 206–209. 1850-yil 27-noyabrda, Meyn shtatining Parij shahridan yozilgan.

Birodarlar va opa-singillar, buning tarixiy konteksti nima; u buni qayerda yozmoqda? U buni 1850-yilda, Birodar Nicholsning uyida yozmoqda.

Bu vaqt davrida Rabbiy nima qilmoqda? U Kashshoflarning Doimiy haqidagi qarashi to'g'ri ekanini ko'rsatmoqda, va u ana shu masala bilan shug'ullanmoqda. U Masihning Muqaddasxonadagi xizmati Doimiy haqidagi soxta qarash ekanini aytmoqda.

Bu tarixda, aynan shu tarixda — faqat aynan shu tarixning o'zida emas va faqat o'sha yilning o'zida ham emas, balki yilning aynan o'sha oyida u vahiy olib, “Doimiy”ning Pioneerlar pozitsiyasiga oid ushbu haqiqatni oydinlashtirmoqda; ya'ni Qiyomat Soati Nidosini berganlar “Doimiy” haqida to'g'ri qarashga ega bo'lganlarini aytmoqda; va ayni shu paragrafning o'zida u shunday deydi: “Men 1843 yilgi Jadval Rabbimizning qo'li bilan boshqarilganini va u o'zgartirilmasligi kerakligini, hamda Qiyomat Soati Nidosini berganlar ‘Doimiy’ haqida to'g'ri qarashga ega bo'lganlarini ko'rdim.”

Xo'sh, 1843 yilgi ushbu Jadvalda Kundalik haqida nima deyilgan? Unda aytilishicha, u milodiy 508-yilda olib tashlangan; va oradan 1335 yil o'tgach, seni 1843-yilga olib keladi hamda 1335 o'tmishda ekanini ko'rsatadi.

Tasavvur qila olasizmi, aynan o'sha oyda, aynan o'sha yilda, u Dead Riverlik Birodar Hewitga bu hali ham kelajakda ekanini aytishini?

Xo'sh, bu vaqt belgilovchilar, bu vaqt belgilovchilar va Oq opa beparvo yozuvchi deb ishonadigan bu odamlar. Tarix buni tasdiqlamaydi.

Shunday ekan, siz "Kundalik" bilan bog'liq holda Ellen White hatto 1335 ni ham anglaganini ko'rishingizni istayman.

Ellen White «Kundalik»ning Butparastlik ekaniga shunchaki o'z ma'qullash muhrini bosib qo'ymagan edi; u bu 1843-yilda tugagan 1335 yillik bashoratni boshlab berganini tushungan va bu nuqtai nazarni Dead Riverlik Birodar Hewitga qarshi omma oldida himoya qilgan. Buni ko'ryapsizmi?

Va ayni o'sha oyda, u Masihning Muqaddas joydagi kundalik xizmati faqat zulmat va chalkashlik olib keladi, deb aytayotgan bir paytda, uning eri o'sha vahiya javoban bu ta'limotni Review and Herald'dan olib tashlaydi.

Bu yerda, qaydlaringizda, "1850 Diagramma" deb yozilgan joyda, aynan mana bu so'zlar yozilgan [1850 Diagrammadagi chapdan uchinchi ustunga, milodiy 31-yilda xochdagi Iso tasviridan keyingi matnga ishora qilinmoqda]. Men buni qaydlaringizda bo'lishini istadim.

Uzoqda Daniel 11:31 508

So'ngra bu yerda 1843 yilgi Jadvalda [milodiy 31-yilda xochdagi Isoning ostidagi markaziy ustunga ishora qilib]:

Kundalik qurbonlikning olib tashlanishi. Dan. 12:11, 12

Xo'sh, mana bu o'sha ikkita jadvaldir.

Opa Uayt bu kishilar to'g'ri qarashga ega ekanini tushundi, va bu 1843-yilda nihoyasiga yetgan 1335-yillik bashoratni boshlab berganini angladi; shuningdek, u bu 508-yilda majusiy hukmronlikning olib tashlanishini ifodalashini tushundi.

Jadvallarga oid ushbu ikki ishora ostida sizda Nichols birodar davridagi yana bir iqtibos bor, unda u odamlarni boshqa jadvallar tuzishdan qaytarib tanbeh bermoqda, chunki ularning tasviriy bezagi shaytoniydir; holbuki, u aytadiki, ushbu ikki Jadvaldagi tasviriy bezak samoviydir. U shunday deydi,

«Men jadval tuzish ishi butunlay noto'g'ri ekanini ko'rdim. U Birodar Rhodesdan boshlangan va Birodar Case tomonidan davom ettirilgan edi. Farishtalarni va ulug'vor Isoyni tasvirlash uchun qo'pol, jirkanch suratlardan iborat jadvallar tayyorlashga mablag' sarflangan. Men bunday narsalar Xudoga nomaqbul ekanini ko'rdim. Men Xudoning Birodar Nichols tomonidan jadvalning nashr etilishida bo'lganini ko'rdim.»—

1850-yildagi ushbu Chartning nashr etilishida kim bor edi? Xudo!

—«Men ko'rdimki, Muqaddas Kitobda bu jadval haqida bashorat bor edi»,—nima?—«va agar bu jadval Xudoning xalqi uchun mo'ljallangan bo'lsa, agar u biri uchun yetarli bo'lsa, boshqasi uchun ham shundaydir; va agar kimdir kattaroq miqyosda chizilgan yangi jadvalga muhtoj bo'lgan bo'lsa,

boshqalarning hammasi ham xuddi shunchalik unga muhtojdir.»

Men shuni koʻrdimki, Birodar Caseda yana bir jadvalni istagan bezovta, notinch, qanoatlanmagan, noshukr bir tuygʻu bor edi. Men bu chizilgan jadvallar jamoatga yomon taʼsir koʻrsatganini koʻrdim. Bu yigʻilishda yengil, puch, masxaralovchi bir ruhning boʻlishiga sabab boʻldi.»

Endi esa, men sizdan aynan shu narsani chuqur mulohaza qilib koʻrishingizni istayman.

—«Men shuni koʻrdimki, Xudo tomonidan buyurilgan jadvallar, hatto izohsiz ham, ongga ijobiy taʼsir koʻrsatdi».—

“Men koʻrdimki, jadvallar”, koʻplikda, “Xudo tomonidan buyurilgan edi . . .” Koʻplikdagi qaysi jadvallar Xudo tomonidan buyurilgan edi? Bu ikki Jadval [1843 va 1850 yillardagi Jadvallar] Xudo tomonidan buyurilgan edi.

Bu ikki jadval Habakkuk 2 ning amalga oshishidir.

—“Jadvallardagi farishtalarning tasvirida yengil, latofatli va samoviy bir narsa bor. Aql deyarli sezilmas tarzda Xudo va osmonga yetaklanadi. Ammo tayyorlab chiqarilgan boshqa jadvallar aqlni jirkantiradi va uni osmondan koʻra koʻproq yer haqida oʻylashga majbur qiladi. Farishtalarni ifodalovchi tasvirlar osmon mavjudotlaridan koʻra koʻproq iblislariga oʻxshaydi. Menga koʻrsatildiki, jadvallar bir necha kunlar va haftalar davomida Birodar Case ning fikrini band etib kelgan, holbuki u Xudodan samoviy donolik izlayotgan boʻlishi, Ruhning inoyatlarida va haqiqat bilimida oʻsib borayotgan boʻlishi kerak edi.”

Men koʻrdimki, agar jadvallarni chiqarishga behuda sarflangan mablagʻ risolalarni va hokazolarni nashr etish orqali haqiqatni birodarlar oldida ravshan bayon qilishga sarflanganida, bu juda koʻp yaxshilik qilgan va jonlarni qutqargan boʻlur edi. Men koʻrdimki, jadval tayyorlash ishi isitma kabi tarqalib ketgan. Manuscript Releases, number 13, 359; 1853.

1290 va 1335 kunlar

Menda Review and Herald jurnalining 1858-yil 28-yanvar sonidan olingan quyidagi maqola bor. Uni sizning qaydlaringizga kiritganimning sababi shuki, undan 1858-yilda ham “Kundalik” butparastlik ekanini hanuz oʻrgatganliklarini koʻrishingiz mumkin. Bu sizning manbangizda bor: 1850-yildan sakkiz yil oʻtib ham ular “Kundalik” butparastlik ekanini hali ham shunday tushunganlar.

Advent taʼlimoti asoslangan yana bir muhim bashoratli davr — Doniyor 12 dagi 1335 kundir; u bilan 1290 kun shu qadar chambarchas bogʻlanganki. Bu ikki davr bizga quyidagicha taqdim etiladi:

—“Kundalik (qurbonlik) olib tashlanadigan va vayron qiluvchi jirkanch narsa oʻrnatiladigan vaqtdan boshlab ming ikki yuz toʻqson kun boʻladi. Ming uch yuz oʻttiz besh kunga qadar kutib yetib kelgan kishi baxtlidir. Ammo sen oxirigacha oʻz yoʻlingdan bor; chunki sen orom olursan va kunlarning oxirida oʻz ulushingda turursan.” Doniyor 12:11–13.

Shu zahoti savollar tug'iladi: bu davrlar qaysi voqealardan boshlab sanalishi lozimligini ayta olamizmi; va agar shunday bo'lsa, ular qachon sodir bo'lganini ayta olamizmi? Avvalo shuni so'raymiz: "kundalik" (qurbonlik) nima va "vayron qiluvchi jirkanchlik" nima? E'tibor qilinadi-ki, "qurbonlik" so'zi kursiv bilan berilgan: bu esa uning qo'shib qo'yilgan so'z ekanini bildiradi. Xuddi shu holat Doniyor kitobida u uchraydigan boshqa o'rinlarda ham kuzatiladi, ya'ni 11:31 va 8:11–13-boblarda. Keling, qisqacha ana shu keyingi bobga murojaat qilaylik. 13-oyatda ikki xil vayronagarchilik nazarda tutilgani ko'rinadi: kundalik (vayronagarchilik) va vayronagarchilik gunohi. Bu haqiqat Yo'shiyo Litch tomonidan shu qadar ravshan bayon etilganki, biz uning so'zlarini keltirishdan yaxshiroq ish qila olmaymiz:*

—“Kundalik qurbonlik” — bu matnning hozirgi o'qilishidir; ammo asl matnda qurbonlik degan narsa umuman uchramaydi. Bu hamma tomondan tan olingan. Bu tarjimonlar tomonidan unga yuklangan sharh yoki talqindir. To'g'ri o'qilish shundaydir: “kundalik va vayronagarchilikning gunohi”; “kundalik” va “gunoh” “va” orqali bir-biriga bog'langan — kundalik vayronagarchilik va vayronagarchilikning gunohi. Ular Muqaddas Maskan va lashkarni vayron qilishi kerak bo'lgan ikki vayron qiluvchi kuchdir.”

Bundan ravshanki, “doimiy” degan ibora eskiroq va kengroq tarqalgan qarashda unga tatbiq etilgan yahudiylarning sajda-ibodatiga hech qanday aloqador bo'la olmaydi; va bu yana shundan ham ravshandirki, agar bu davrlar, xoh so'zma-so'z, xoh majoziy ma'noda olinsin, mazkur ibodatning biror bekor qilinishidan boshlab sanalsa, ular bizni e'tiborga sazovor bo'lgan hech qanday voqeaga olib bormaydi.

«Demak, “doimiy” va “jirkanchlik” jamoatni ezishi kerak bo'lgan vayron qiluvchi ikki hokimiyatdir: biz bu hokimiyatlar nimaligini aniqlay olamizmi? Bu masalada Uilyam Millerning mulohaza yuritish usulini qabul qilishimiz kifoya, shunda biz ham u bilan bir xil xulosaga kelamiz. U deydi:»

"—Men o'qishni davom ettirdim va [kundalik] uchragan boshqa hech bir holatni topa olmadim, faqat Doniyorda. Shundan so'ng men [konkordans yordamida] u bilan bog'liq turgan so'zlarni oldim, —olib tashlamoq;' —u kundalikni olib tashlaydi'; —kundalik olib tashlanadigan vaqtdan boshlab'; va hokazo. Men o'qishni davom ettirdim va matnga biror yorug'lik topa olmasligimni o'yladim. Nihoyat 2 Salonikaliklarga 2:7, 8 ga keldim, —Chunki qonunsizlik siri allaqachon amal qilmoqda; faqat hozir to'squinlik qilayotgan zot, u yo'ldan olinib tashlangunicha, to'squinlik qiladi, va o'shanda o'sha yovuz oshkor bo'ladi.' va hokazo. Va o'sha matnga kelganimda, ey, haqiqat naqadar ravshan va ulug'vor ko'rindi! Ana u yerda! Bu —kundalik!' Endi esa, Pavlus —hozir to'squinlik qilayotgan' yoki xalal berayotgan zot deganda nimani nazarda tutadi? —Gunoh Odam'i va —yovuz' deganda Papalik nazarda tutiladi. Xo'sh, Papalikning oshkor bo'lishiga nima to'squinlik qilmoqda? Albatta, bu butparastlikdir. Unday bo'lsa, —kundalik' butparastlikni anglatishi kerak.'+"

Doniyor 8-bobdan biz shuni ko'ramizki, —har kuni davom etuvchi' narsani olib tashlaydigan kuch — echkining, ya'ni Yunon imperiyasining o'rnini egallagan kichik shoxdir; va u Aleksandr shohligining bo'linishidan keyin, to Muqaddas Maskan 2300 kun oxirida poklanadigan zamongacha ko'rinishga keltirilgan yagona hokimiyatdir. Biz bu kichik shoxni

o‘zining munosib o‘rnida, Doniyorning boshqa vahiyalaridagi to‘rtinchi shohlikka muvofiq keladigan, bir butun sifatida olingan Rim ekanini ko‘rsatgan edik. Endi shunisi haqiqatki, Rim hokimiyatida majusiylikdan papalikka o‘tish tarzidagi o‘zgarish yuz berdi. Ossuriya shohlari zamonidan boshlab, Popchilikka aylantirib o‘zgartirilgan vaqtigacha, majusiylik —har kuni davom etuvchi’, yoki professor Whiting tarjima qilganidek, —uzluksiz’ vayronagarchilik bo‘lib, shu orqali Shayton Yahovaning ishiga qarshi turib kelgan edi. U o‘z ruhoniylari, qurbongohlari va qurbonliklari bilan Yahovaning sajdasiining leviylar shakliga o‘xshashlik kasb etgan edi; ammo leviylar shakli o‘rnini sajdaning Masihiy shakli egallaganida, Shayton ishga muvaffaqiyatli qarshi turish uchun o‘zining qarshilik shaklini ham o‘zgartirishi lozim edi; shu bois majusiylikning ma’badlari, qurbongohlari va butlari popchilikning kufronalariga “cho‘qintirildi”.

“Ammo bashoratda aytilishicha, kundalik — butparastlik — muqaddas joyga ega bo‘lgan, va uning muqaddas joyining maskani qulatilishi kerak edi. Muqaddas joyning ko‘pincha butparastlik va majusiylik bilan, ularning sadoqat va sajda maskani sifatida bog‘lanishi quyidagi Muqaddas Yozuvlardan ayon bo‘ladi: Ishayo 16:12; Amos 7:9, 13, hoshiyada. Hizqiyol 28:18. Doniyor 8 dagi kundalikning muqaddas joyi haqida biz Apollos Xeyldan quyidagini keltiramiz:”

“—Butparastlikning —muqaddas maskani” deganda nima nazarda tutilishi mumkin? Butparastlik ham, har qanday turdagi xato ham, haqiqat singari, o‘z muqaddas maskanlariga egadir. Bular ularning xizmatiga bag‘ishlangan ma’badlar yoki panohgohlardir. Demak, bu yerda butparastlikning muayyan va mashhur bir ma’badi nazarda tutilgan, deb faraz qilish mumkin. Uning ko‘plab mashhur ma’badlari ichida qaysi biri bo‘lishi mumkin? Klassik me’morchilikning eng muhtasham namunalardan biri Panteon deb ataladi. Uning nomi “—barcha xudolarning ma’badi yoki panohgohi” degan ma’noni bildiradi. U Rimda joylashgan.+ Rimliklar zabt etgan xalqlarning butlari bu ma’badning ayrim tokchalariga yoki bo‘limlariga muqaddas tarzda joylashtirilgan edi va ko‘p hollarda rimliklarning o‘zlari tomonidan ham sajda ob’ektiga aylangan edi. Butparastlikning bundan ham ravshanroq tarzda “—uning muqaddas maskani” bo‘la oladigan biror ma’badini topa olarmidik?”

Endi kundalik narsa Butparastlik ekanini, vayronagarchilikning gunohi, yoki —vayron qiluvchi jirkanchlik’ Papalik ekanini, shuningdek, Butparastlikning alohida ma’badi Panteon bo‘lganini va uning joylashgan —o‘rni’ Rim ekanini aniqlab olganimizdan so‘ng, biz yanada batafsilroq tekshiramiz.

"1. Butparastlik Rimning fuqaroviy hokimiyati tomonidan — olib tashlandimi? Cherkov va dunyo tarixidagi muhim hamda yaxshi ma’lum bo‘lgan bir haqiqat haqidagi quyidagi bayonot, bizningcha, bashoratga javob beradi. U ilk masihiy imperator Konstantinga taalluqli bo‘lib, shunday deydi:"

“—Uning hukumat boshqaruvidagi birinchi amali butun imperiya bo‘ylab bir farmon yuborib, o‘z fuqarolarini nasroniylikni qabul qilishga da’vat etishdan iborat bo‘ldi.”++

“2. Rim uning muqaddas joyining shahri yoki maskani (Panteon) bo‘lib, davlat hokimiyati tomonidan qulatildimi? Quyidagi iqtibos bunga javob beradi:”

—Konstantinning so‘nggi raqibining o‘limi imperiyaning tinchligini muhrlagan edi. Rim yana bir bor xalqlarning bahssiz malikasi bo‘ldi. Ammo yuksalish va shon-shuhratning ayni o‘sha soatida u jarlik yoqasigacha ko‘tarilgan edi. Uning keyingi qadami pastga va qaytarib bo‘lmaydigan bo‘lishi kerak edi. Hukumatning Konstantinopolga ko‘chirilishi hanuz tarixchini hayratda qoldiradi. Bu Rim tafakkurining qadimiy va sharaflı xurofotlari butun yo‘nalishiga ochiqdan-ochiq zid bo‘lgan bir ish edi. Bu sharqona urf-odatlar va iqlimlarning huzur-halovatiga berilgan biror hashamatparast osiyolikning ishi emas, balki g‘arbda tug‘ilgan, va barcha rimliklar kabi sharqliklarning odatlariga mensimay qarovchi temir zabt etuvchining ishi edi; bu o‘tkir siyosatchining ishi edi, ammo eng ravshan darajada siyosatdan yiroq ish edi. Shunga qaramay, Konstantin Qaysarlarning ulug‘ qal‘asi va taxti bo‘lgan Rimni Frakiyaning bir noma‘lum burchagi uchun tark etdi va o‘zining jo‘shqin hamda shuhratparast hayotining qolgan qismini bir koloniyani o‘z imperiyasining poytaxtiga ko‘tarish va poytaxtni esa koloniyaning o‘jiz sharaflari hamda tahqirlangan qudrati darajasiga tushirishdek ikki karra mashaqqatga sarfladi.*

Tarixchining qalamidan chiqqan bu qayd sharhga muhtoj bo‘lmaydigan darajada ravshandir. Bashorat shunday deydi: “Uning muqaddas maskanining o‘rni qulatib tashlandi”; va yuqoridagidek faktlar bayon etilgach, bashorat talqinida eng nozikta‘b bo‘lgan kishi ham uning tatbiqidan qanoatlanishi kerak.

“Doimiy qurbonlik olib tashlanadigan va vayron qiluvchi jirkanchlik o‘rnatiladigan vaqtdan boshlab ming ikki yuz to‘qson kun bo‘lur. Ming uch yuz o‘ttiz besh kunga yetib borib kutgan kishi baxtlidir. Oldimizdagi dalillarga ko‘ra, doimiy qurbonlik Majusiylı ekanini, vayron qiluvchi jirkanchlik Papalik ekanini, Rim hokimiyatida birinchisidan ikkinchisiga o‘zgarish yuz berganini va bu Davlat hokimiyati vakolati bilan amalga oshirilganini inobatga olsak, bizga endi faqat bu voqea bashoratni bajo keltiradigan tarzda qachon sodir bo‘lganini yanada sinchiklab tekshirish qoladi; chunki agar biz buni aniqlay olsak, unda oldimizdagi matndagi bashoratli davrlar sanalishi kerak bo‘lgan boshlanish nuqtasiga ega bo‘lamiz. Shuning uchun,”

"3. Bashoratda tilga olingan voqea qachon sodir bo‘ldi? E‘tibor qilinsinki, savol avliyolar qachon Papalikning qo‘liga topshirilgan edi, degani emas; balki butparastlikdan Papalikka dinning o‘zgarishi qachon shu darajada amalga oshirilganki, natijada ikkinchisi milliy din bo‘lib qolgan va o‘z faoliyatini boshlash holatiga keltirilgan, deganidir. Bu, boshqa barcha buyuk inqiloblar singari, bir lahzaning ishi emas edi. Uning dastlabki harakatlari ancha ilgariyoq namoyon bo‘lgan edi. Pavlus hatto o‘z davridayoq qonunsizlik siri, Gunoh Odamisi, — xarob qiluvchi jirkanch narsa, — allaqachon ishda ekanini aytgan. Biz Rabbimizning Matto 24:15 dagi xarob qiluvchi jirkanch narsa haqidagi so‘zlarini ham aynan shu Muqaddas Yozuv nurida tushunmog‘imiz kerak; u yerda U Doniyor 9:27 ga ravshan ishora qiladi. Chunki Quddus rimliklar tomonidan vayron qilingan 70-yilda butparastlik hali Papalikka o‘rnini bo‘shatib bermagan bo‘lsa-da, biz shuni tushunamizki, o‘sha paytda nomi va shakli jihatidan bir oz o‘zgargan holda namoyon bo‘lgan hokimiyat, aynan o‘sha hokimiyat bo‘lib, xarob qiluvchi jirkanch narsa sifatida avliyolarni holdan toydirishi va Taoloning jamoatini vayron

qilishi kerak edi."

496-yilda sodir bo'lgan Fransiya qiroli Klovisning dinni qabul qilishi vaqtigacha, fransuzlar va g'arbiy Rimning boshqa xalqlari majusiy edilar; ammo o'sha voqeadan keyin butparastlarni Masihga keltirish yo'lidagi sa'y-harakatlar ulkan muvaffaqiyat bilan taqdirlandi. Aytishlaricha, Klovisning dinni qabul qilishi fransuz monarxiga Eng xristian oliyhazratlari va Cherkovning To'ng'ich O'g'li unvonlari bilan murojaat qilish odatining paydo bo'lishiga sabab bo'lgan.+ O'sha vaqt bilan milodiy 508-yil oralig'ida "ittifoqlar", "taslim bo'lishlar" va zabt etishlar orqali "Avboriklar", "g'arbdagi Rim garnizonlari", Bretan, burgundlar va vestgotlar bo'ysundirilgan edi.'++

—G'arbiy Rim imperiyasidagi butparastlik, shubhasiz, xristian e'tiqodining taraqqiyotini sustlashtirgan bo'lsa-da, ayniqsa Angliya misolida bo'lgani kabi, hanuz butparast bo'lib qolgan vahshiy qabilalarning bostirib kirishlari bilan bezovta qilingan xalqlar orasida, bundan buyon, agar unda katolik e'tiqodini bostirishga yoki Rim Pontifining tajovuzkor kengayishlariga to'sqinlik qilishga mayli bo'lgan taqdirda ham, bunga qudratga ega emas edi.

O'sha vaqtdan boshlab, Papalik jirkanchligi butparastlikka taalluqli jihatdan g'olib bo'ldi. Uning kelgusidagi kurashlari boshqa xristian mazhablari bilan bo'ldi; ular doimo bid'atchilar sifatida muomala qilinardi; hamda doimo isyonchilar yoki Masih tanasini bo'luvchilar sifatida muomala qilinadigan hukmdorlar bilan bo'ldi. Yevropaning nufuzli qudratlari butparastlikka bo'lgan sadoqatlaridan voz kechdilar, ammo faqat uning jirkanchliklarini boshqa bir shaklda davom ettirish uchun; chunki butparastlikka katolik ma'nosida xristian bo'lishi uchun faqat cho'qintirilishning o'zi kifoya edi; va uning bosh ruhoniysining manfaatlari yoki qasosi shuni talab qilganida, ularning mol-mulkilari va taxtlari, — ehtimol, hayotlari ham, — qurbongohga qo'yilishi lozim edi. SS

* Payg'ambarlik sharhi, 1-jild, 127.

+ Gudrichning Umumiy tarixi va Gutheriening Geografiyasi.

+ Mosheim, Xristian tarixi, 1-jild, 132, 133.

Angliyada birinchi masihiy shoh bo'lgan Artur butparastlikning xarobalari ustiga masihiy ibodatni barpo etdi.* O'z tarixida voqealar xronologiyasida aniqroq bo'lishni da'vo qilgan Rabin uning Britaniya hukmdori etib 508-yilda saylanganini bayon qiladi. 2-kitob, 129.

"Bu davrda Rim Taxtining holati qanday edi? —Symmachus 498 yoki 499-yildan 514-yilgacha Papa bo'lgan. Uning pontifikati quyidagi diqqatga sazovor holatlar va voqealar bilan ajralib turdi:

"1. U —Rim cherkovi'ga kirganida —butparastlikni tark etdi."

"2. U hatto qongacha borib yetgan holda o'z raqibi bilan kurashib, Papa taxtiga yo'l topdi. Du Pin.

"3. Avliyo Butrusning vorisi sifatida unga ko'rsatilgan madh va ta'zim orqali."

"4. Imperator Anastasiyning afroz qilinishi orqali.+"

“—Qanchalik darajada, — deydi Mosheim, — ba’zilarining fikrlari Rim Pontifiklarining hukmronona talablariga ma’qul bo’lganini, noaniq obro’ga ega bo’lgan prelat Symmachusning badnom va haddan tashqari xushomadgo’yi Ennodiusning bir ifodasidan osongina tasavvur etish mumkin. Bu laganbardor madhiyago’y, boshqa o’rinsiz da’volari qatorida, Pontifik Xudoning o’rnida qozi etib tayinlangan, deb ta’kidlagan, bu o’rinni esa u Taoloning Noibi sifatida egallagan edi.”++

G’arbda katolik ishiga ta’minlangan kuch, bu muvaffaqiyatlar, shuningdek Rim Taxtining vikarlar va boshqa vakillari faoliyati orqali Konstantinopoldagi papalik tarafdorlari Rimdagi o’z xo’jayinlari manfaatini himoya qilish uchun ochiq dushmanlik harakatlarini oqlash imkonini beradigan mavqega — qo’yildilar. 508 yilda mutaassiblik va fuqarolar urushi bo’roni sharqiy poytaxt ko’chalari bo’ylab olov va qon bilan supurib o’tdi.

Gibbon 508–514-yillar haqida, Konstantinopoldagi g’alayonlar to’g’risida so’z yuritarkan, shunday deydi: — Imperatorning haykallari sindirib tashlandi, uning o’zi esa bir chekka mavzeda yashirindi; nihoyat uch kun o’tgachgina, u fuqarolarining rahm-shafqatini so’rab iltijo qilishga jur’at etdi. [Popery is triumphant.] Tojisiz va yolvoruvchining holatida Anastasius sirk taxtida namoyon bo’ldi. Katoliklar uning ko’z o’ngida haqiqiy Trisagionni takror aytdilar; ular jarchi ovozi bilan u e’lon qilgan — saltanatdan voz kechib, imperatorlik libosini tashlash — taklifidan shodlandilar; va ular shunday ogohlantirishni tingladilarki, modomiki hamma ham hukmronlik qila olmas ekan, unda avval o’zaro bir hukmdorni tanlash masalasida kelishib olishlari lozim edi; shuningdek, ular o’z xo’jayinlari ikkilanmasdan sherlar oldiga tashlashga hukm qilgan, xalq orasida nafrat uyg’otgan ikki vazirning qonini qabul qildilar. Bu g’azabli, ammo o’tkinchi g’alayonlarga Vitalianning muvaffaqiyati dalda berdi; u o’zining, ko’pchiligi butparastlardan iborat bo’lgan hunlar va bulg’orlardan tuzilgan lashkari bilan o’zini katolik e’tiqodining himoyachisi deb e’lon qildi. Bu taqvodorona isyonda u Frakiyani xarobaga aylantirdi, Konstantinopolni qamal qildi, o’zining oltmish besh ming hammaslak nasroniysini qirib tashladi; toki episkoplarning qaytarilishiga, Papaning qanoatlanishiga va Xalkedon kengashining qaror topishiga erishmaguncha; bu pravoslav bitimni o’lim to’shagidagi Anastasius istamay imzolagan edi, Yustinianing amakisi esa uni yanada sadoqat bilan ijro etdi. Tinchlik Xudosi nomi bilan va Uning shogirdlari tomonidan olib borilgan diniy urushlarning birinchisining natijasi mana shunday bo’ldi. SS

Quyidagi Appollos Hale iqtibosi bilan biz ushbu masala bo’yicha guvohlikni yakunlaymiz: —Endi biz zamonamizning Gamaliellarini 508-yilda butparastlik muqaddas maskani o’rnida (keyinchalik “Avliyo Pyotrning merosi” deb da’vo qilingan joyda) biz bilan birga turishga taklif etamiz. Biz o’tmishga bir necha yil nazar tashlaymiz, va shimoliy varvarlarning qo’pol butparastligi nomigagina xristian bo’lgan G’arbiy Rim imperiyasi ustiga yopirilib tushmoqda — hamma joyda g’alaba qilmoqda — va uning g’alabalari har yerda eng vahshiyona shafqatsizlik bilan ajralib turadi. . . . Imperiya qulaydi va parchalarga bo’linadi. Bu parchalar hukmdorlari va boshliqlari birin-ketin o’z butparastliklaridan voz kechib, xristian e’tiqodini qabul qiladilar. Dinda g’oliblar mag’lublarga yon bermoqdalar. Ammo butparastlik hanuz g’olibdir. Uning tarafdorlari orasida bir qat’iy va muvaffaqiyatli zabt etuvchi bor. (Kloviz.) Ammo tez orada u ham yangi e’tiqod qudrati

oldida bosh egadi va uning himoyachisiga aylanadi. U hanuz g'olibdir, biroq qahramon va zabt etuvchi sifatida biz turgan nuqtada, milodiy 508-yilda, o'z cho'qqisiga yetadi.

—Xuddi o'sha yilda yoki unga yaqin bir vaqtda, qulagan imperiyaning so'nggi muhim bo'linmasi uning zafar qozongan “monarxi”ning toj kiydirilishi orqali ochiqchasiga xristianlashtiriladi.

“—Biz turgan davrning pontifiki yaqinda dinni qabul qilgan majusiydir. Uni kursiga o'tqazgan qonli kurash arian podshohning aralashuvi bilan hal qilindi. Unga ‘yer yuzida — Xudoning o'rnini egallab turgan’ zot sifatida ta'zim qilinadi va salom beriladi. Senat shu darajada uning hokimiyati ostidaki, Rim Taxtining manfaatlari buni talab qiladi, degan gumon tug'ilishi bilanoq, ular imperatorni afroz qiladilar. . . . 508 yilda Sharqiy Imperiya taxti ostida kon portlatiladi. U keltirib chiqargan sarosima va nizoning natijasi uning qonuniy hukmdorining tahqirlanishi bo'ladi. Endi savol shuki, majusiylik qachon shu darajada bostirilganki, uning o'rnini bosuvchi va vorisi bo'lgan papalikning jirkanchligi uchun joy ochilgan? Bu jirkanchlik qachon kufr va qon yo'lidagi faoliyatini boshlash uchun bir mavqega qo'yilgan edi? Uning majusiylik o'rniga “qo'yilishi” yoki “tiklanishi” uchun 508 dan boshqa biror sana bormi? Agar bu sirli sehrgar ayol hali barcha qurbonlarini o'z hokimiyati ostiga kiritmagan bo'lsa ham, u o'z mavqeini egallagan, va ba'zilar uning maftunkorligiga taslim bo'lganlar.”

Qolganlari oxir-oqibat bo'ysundiriladi, —va podshohlar, xalqlar, olomonlar, millatlar va tillar, —hatto —Isoning shahidlarining qoni bilan mast bo'lgan holda ham, —o'zlarini Xudoga xizmat qilyapmiz, deb o'ylashga' va osmonning mutlaq tanlanganlari ekanliklarini xayol qilishga tayyorlaydigan sehr ta'siri ostiga keltiriladilar; shu bilan birga esa do'zax halokati uchun yanada osonroq va boyroq o'ljaga aylanadilar.*

Bizda sana bor. “Kundalik” olib tashlandi va vayron qiluvchi jirkanchlik 508-yilda o'rnatildi. Ana shu nuqtadan hisoblanganda, 1290 kun yoki yil 1798-yilda nihoyasiga yetadi; bu yerda, avval ko'rsatilganidek, Buonapartning qo'li bilan Rim Papasidan fuqaroviy hokimiyat tortib olindi. 1335 kun esa bizni o'sha voqeadan bu yonga 45 to'liq yil olib keladi.

“Ammo ba'zilar shunday deyishi mumkin: qanday qilib siz davrlarning tugashini o'tmishga taalluqli qilasiz? Axir unda Doniyor kunlarning oxirida orom topishi va o'z ulushida turishi aytilmaganmi? Albatta; va biz bunga ishonamiz. Ammo Doniyorning o'z ulushida turishi nimani anglatadi? Bu masala vaqtning o'tib ketishining izohiga va kunlarning oxirida haqiqatan yuz bergan voqealarning tekshirilishiga kelganimizda ko'rib chiqiladi. Shu orada esa, keyingi haftagacha shu yerda langar tashlaymiz.” Review and Herald, January 28, 1858.

Prescott va Daniellsning Xatolari va Xavflari; Shaharlarda Amalga Oshirilishi Lozi m Bo'lgan Ish (A. G. Daniells 1901-yilda General Konferensiyaning prezidenti etib saylangan. Bu ushbu hujjat 1910-yilda yozilganini ko'rsatadi; o'sha davrda Uayt xonim Daniellsning shaharlarga e'tiborsizlik qilayotgani va “Daily” yuzasidagi bahsga aralashgani sababli juda tashvishda edi.)

Yaqinda Steve Wohlberg shunday dedi: u “Kundalik” masalasida biror pozitsiya egallashi shart emas, chunki Ellen White hech qachon “Kundalik” haqida biror pozitsiya egallamagan; va agar payg'ambar ayol uchun bunday pozitsiyani egallash yetarli bo'lgan bo'lsa, uning uchun ham bu

yetarlidir.

Xo'sh, Ellen Uayt "Doimiy" masalasida o'z nuqtayi nazariga ega edi. U milleritlar bu borada to'g'ri qarashga ega bo'lganini aytdi va uning butparastlik ekanini tushungan edi. U butparastlik olib tashlanganida, 1335 boshlanganini tushungan edi; shuningdek, bundan boshqa qarashlar faqat zulmat va chalkashlikni keltirib chiqarishini ham tushungan edi.

Va siz 1850-yil tarixidan ko'rsatib bera oladigan, zulmat va chalkashlik keltirib chiqargan holda haqiqatan ham ajralib chiqqan narsa — bu Krosierning "Kundalik" Masihning Muqaddas Xonadagi xizmatini ifodalaydi, degan qarashidir; demak, menimcha, u "Kundalik" nima ekanini tushungan edi — nafaqat uning o'zi nima ekanini, balki u nimani ifodalashini ham — chunki, agar siz o'sha mavqedan chetga chiqsangiz, zulmat va chalkashlikka kirib borasiz.

Ammo 1910-yilda Ellen White Bosh Konferensiya Prezidenti va W. W. Prescottni aynan Krosierning shu qarashini ilgari surganlari uchun ham koyigan edi.

Va hech bir tarixchi Prescott, Willie White va A. G. Daniells "Doimiy"ni ilgari surayotgan paytda, "Doimiy" Masihning Ma'baddagi xizmatini ifodalaydi degan g'oyani ilgari surmaganlar, deb da'vo qilmaydi. Buni hamma biladi.

Biroq, bu yerda sizda Manuscript Releases, 20-jilddagi butun maqola mavjud.

Bu qachon nashr etilgan? Xo'sh, u 1988-yilda nashr etilgan; demak, u 1988-yilda Adventizm talabalari ko'rib chiqishlari uchun mavjud edi.

Uilli Uayt, Prescott va Daniells Adventizm "Kundalik" haqidagi soxta qarashni qachon o'rnatdilar? Ular o'z ishlarini 1919 yildan 1931 yilgacha amalga oshirdilar. 1931 yilga kelib, bu masalani unuting!! Adventizm "Kundalik" Masihning Ma'baddagi xizmatini anglatadi, deb ta'lim beradi, chunki ular murtad protestantizm va katolitsizmdan kelib chiqqan Muqaddas Yozuvlar talqinini qabul qilganlar. Va shu nuqtadan boshlab, "Kundalik" Masihning Ma'baddagi xizmati sifatida aynanlashtiriladi.

Afsus, buni yaxshiroq biladigan bo'lsa-da, unga qarshi chiqayotgan ayrim ovozlari bor, biroq o'sha paytdan boshlab oqim butunlay o'zgardi.

So'ngra 1988-yilda Ellen White Mulk idorasi biz uchun 1910-yilga oid ushbu bayonotni, aynan "Daily" masalasi Prescott, Daniells va Willie White tomonidan qizg'in muhokama qilinayotgan paytda e'lon qildi.

Tajribamizning mana shu bosqichida konferensiyamizning muhim yig'ilishida ko'rib chiqishimiz uchun [bizga] berilgan maxsus nurdan ongimiz chalg'itilmasligi kerak. Va u yerda Daniells birodar bor edi, uning ongida dushman ish olib borayotgan edi;

Bu nimani anglatadi? Dushman sizning ongingizda ishlayotgani nimani anglatadi? Bu, Muqaddas Ruh sizning ongingizda ishlamayotganini anglatadi.

«...va sizning aqlingizga ham, oqsoqol Prescottning aqliga ham osmondan quvilgan farishtalar ta'sir ko'rsatayotgan edi...»

Shaytonning ishi sizlarning ongingizni chalgʻitishdan iborat edi, toki Rabbiy sizlarga kiritishni ilhom bermagan nuqta-yu vergullar kiritilsin. Ular muhim emas edi. Ammo bu haqiqat ishiga katta taʼsir koʻrsatardi. Agar sizlarning fikrlaringizni ana shu nuqta-yu vergullarga ogʻdirish mumkin boʻlsa, bu Shayton oʻylab topgan ishdir. Sizlar yozilgan kitoblardagi mayda narsalarni tuzatish bilan katta ish qilayotgan boʻlamiz, deb oʻylaysizlar. Ammo menga shunday topshirildi: Sukut — fasohatdir.

Ular Uriya Smitning Daniel va Vahiy haqidagi fikrlar nomli kitobiga kirib, u “Kundalik” butparastlik ekanligi haqida aytganlarini olib tashlamoqchi edilar. Shuning uchun bu davrda Uilli Uayt, Preskott va Daniellsga qarshi kurashayotgan kishilardan biri Larri Smit ismli kishidir.

Larri Smit kim? U — Uriyaning oʻgʻli, va u ular nima qilmoqchi ekanini biladi hamda otasi bilan birga turibdi: Kundalik — butparastlikdir.

“Menga shuni aytish buyurilgan: nuqson qidirishingizni toʻxtating. Agar shaytonning bu maqsadi amalga oshirilishi mumkin boʻlganida, unda sizga [shunday] koʻrinadiki, [goʻyo] sizning ishingiz oʻz mohiyatiga koʻra nihoyatda ajoyib deb hisoblangan boʻlar edi. Dushmanning rejasi, taxmin qilingan eʼtirozli jihatlarning barchasini tafakkur toifalarining hammasi ham kelisha olmaydigan joyga jamlash edi.”

“Va unda nima boʻladi? Aynan shaytonni mamnun qiladigan ish yuzaga kelgan boʻlar edi. Imonimizning emas, balki ularga aynan mos keladigan narsaning bir tasviri tashqaridagilarga taqdim etilgan boʻlar edi; bu esa feʼl-atvorning shunday xususiyatlarini rivojlantirgan boʻlur ediki, ular”

nima qilsin? “katta sarosimaga sabab boʻlsin.”

“Doimiy” haqidagi boshqa qarashlar qabul qilingan boʻlib, ular chalkashlik va zulmat keltirib chiqaradi.

“va buyuk xabarni xalq oldiga gʻayrat bilan olib chiqish uchun foydalanilishi lozim boʻlgan oltin lahzalarni egallab oladi. Biz ishlagan har qanday mavzu boʻyicha taqdimotlarning barchasi bir-biri bilan hamohang boʻla olmas edi, va buning natijasi imonlilar hamda imonsizlarning ongini chalgʻitish boʻlar edi. Aynan mana shu narsa — yaʼni kelishmovchilik sifatida kattalashtirib koʻrsatilishi mumkin boʻlgan har qanday holat — yuz berishini Shayton rejalashtirgan edi.”

Rabbimiz xohlasa, Muqaddas Kitob tadqiqotimiz orqali ushbu taʼlimotlarni isbot etishga kirishganimizda, Hizqiyol 28-bobni koʻrib chiqamiz; chunki “Doimiy”ning ayni ildizi Hizqiyol 28-bobda aniqlab berilgan. Hizqiyol 28-bob Lyusiferning yuksaltirilishi haqida boʻlib, u buni belgilab qoʻymoqda; chunki ular “Doimiy” Masihning Maʼbaddagi xizmatini ifodalaydi, deb aytishga urinayotgan ekanlar, ular nafaqat “Doimiy” haqidagi haqiqiy qarashni — oʻzini yuksaltirish timsolini — rad etayotgan edilar, balki ayni oʻsha oʻzini yuksaltirishni oʻz tajribalarida namoyon qilayotgan edilar. U ular safimizga chalkashlik keltirishlarini alohida taʼkidlaydi.

Endi bu — gʻaroyib ruhlar ish koʻrishi mumkin boʻlgan ulkan bir ishdir. Ammo Egamiz halok boʻlayotgan jonlarni qutqarish uchun bajarilishi kerak boʻlgan bir ishga ega; va niqoblangan

holda Shayton bizning saflarimiz orasiga kirib, tartibsizlik keltirib chiqarishi mumkin bo'lgan o'rinlarni u mukammal darajada egallaydi, va o'sha barcha kichik kelishmovchiliklar kattalashib, yaqqol ko'rinadigan bo'lib qoladi.

“Va menga ko'rsatildi” degani nimani anglatadi? Xudo buni unga aniq aytdi.

«Va menga boshidanoq ko'rsatildiki, Rabbiiy bu ishning yukini na oqsoqol Daniellsga va na Prescottga bergan. Shaytonning hiylalari olib kirilsinmi, bu “Daily” shunchalik katta masala bo'lsinki, ayni shu muhim davrda onglarni chalg'itib, ishning ilgarilashiga to'sqinlik qilish uchun kiritilsinmi? Qanday bo'lmasin, bunday bo'lmasligi kerak. Bu mavzu kiritilmasligi lozim»,

Opa Uayt “Doimiy”ni tushungan edi va u “Doimiy” Masihning Muqaddasxonadagi xizmati, deb o'rgatish osmondan quvilgan farishtalardan kelib chiqqan narsa ekanini hamda bu faqat chalkashlik va zulmat keltirishini tushungan edi; shuningdek, u Kashshoflarning “Doimiy” butparastlikni anglatadi, va “Doimiy” olib tashlanganida 1335 yillik vaqt haqidagi bashorat boshlangan, degan qarashini bilar edi. U buni bilar edi. Bu yigitlar nima demoqchi bo'lmasin, u farqni bilar edi.

“Qanday bo'lmasin, bunday bo'lmasligi kerak. Bu mavzu kiritilmasligi kerak, chunki olib kiriladigan ruh to'sqinlik qiluvchi bo'lur edi, va Lusifer har bir harakatni kuzatib turibdi. Shaytoniy vositalar uning ishini boshlagan bo'lur edi va safimizga chalkashlik kiritilgan bo'lur edi. Sinov masalasi bo'lmagan fikr tafovutini qidirib topishga sizda hech qanday da'vat yo'q; ammo sukutingiz fasohatdir. Bu masala menga butunlay ravshan holda ko'rsatilgan. Agar iblis, o'zi niyat qilganidek, shu mavzular bo'yicha o'z xalqimizdan birontasini jalb qila olsa edi, Shaytonning ishi g'alaba qilgan bo'lur edi. Endi esa kechiktirmasdan ish qo'lga olinishi kerak va biron [fikir] tafovuti ifoda etilmasligi kerak.”

Shayton bizning oramizdan chiqib ketgan o'sha kishilarni yovuz farishtalar bilan birlashib, ahamiyatsiz masalalar orqali ishimizga to'sqinlik qilishga ilhomlantirar edi; va dushman lashkarida naqadar shodlik bo'lar edi. Yaqinlashinglar, yanada yaqinlashinglar. Har bir ixtilof ko'mib tashlansin. Bizning hozirgi ishimiz barcha jismoniy quvvatimizni va miya-asab qudratimizni ana shu tafovutlarni yo'ldan olib tashlashga bag'ishlash va hammaning uyg'un bo'lishini ta'minlashdir. Agar Shaytonga o'zining buyuk, muqaddaslanmagan donoligi bilan eng kichik darajada bo'lsa ham yopishib olishga ruxsat berilganida edi, [u shodlangan bo'lar edi].

Endi, siz qanday ish yuritayotganingizni ko'rganimda, agar siz oldinga borib, bizni tark etgan tomonlarga safimizga chalg'itish kiritish uchun ozgina bo'lsa ham imkon bersangiz, butun vaziyat va uning oqibatlari ongimga ayon bo'ldi. Sizning donoliksizligingiz aynan Shayton istagan narsa bo'lur edi. Sizning baland ovozli e'loningiz Muqaddas Ruhning ilhomi ostida emas edi. Menga sizga shuni aytish buyurildi: Xudo tomonidan boshqarilgan kishilarning yozuvlaridan nuqson qidirishingiz Xudodan ilhomlangan emas. Va agar Elder Daniells xalqqa bermoqchi bo'lgan donolik shu bo'lsa, unga aslo rasmiy lavozim bermang, chunki u sababdan oqibatga qarab mulohaza yurita olmaydi. Bu mavzudagi sukutingiz — sizning donoligingizdir. Endi, hayotda bo'lmagan kishilarning nashrlaridan nuqson qidirishga o'xshash har qanday ish

Xudo sizlardan birortangizga topshirgan ish emas. Chunki agar bu kishilar — Elderlar Daniells va Prescott — shaharlarda ishlash borasida berilgan ko‘rsatmalarga amal qilganlarida edi, haqiqatga ishongan va imonga kelgan, qobiliyatli ko‘plab, juda ko‘plab kishilar bo‘lar edi; [hozir] esa ular hech qachon yetib borilmaydigan lavozimlarda turibdilar.

“Butun dunyo bitta ulkan oila deb qaralishi kerak. Sizda undan oladigan shunday bir bilim manbai bor ekan, nega Rabbimiz Iso Masih tomonidan berilgan guvohliklar bilan dunyoni yillar davomida halok bo‘lishiga qo‘yib berdingiz? Haqiqiy din bizga har bir erkak va ayolni biz yaxshilik qila oladigan shaxs deb bilishni o‘rgatadi.

“Bu ko‘p yillardan beri bosmada mavjud: — “Muvozanatli aql”, oqsoqol Andrewsga guvohlik. Aqlni shunday tarbiyalash mumkinki, u qachon gapirish va qanday yuklarni o‘z zimmasiga olib, ularni ko‘tarish kerakligini biladigan bir qudratga aylansin, chunki Masih sizning Ustozingizdir. Va men siz [o‘zingizni ko‘rganimda] hikmatingizni ulug‘lab, fikrlar ixtilofini kiritadigan yo‘lni tutayotganingiz uchun sizdan nihoyatda qo‘rqdim. Rabbiiy, sukut saqlash ular uchun hikmat bo‘lgan paytda sukut saqlay oladigan dono kishilarni da‘vat etadi. Agar siz barkamol inson bo‘lishni istasangiz, sizga Iso Masih orqali muqaddaslanish kerak. Endi esa endigina boshlangan bir ish bor, va hikmat har bir xizmatkorda, har bir konferensiya prezidentida ko‘rinsin. Ammo mana, yillar oldin siz qo‘l urishingiz kerak bo‘lgan bir ish bor edi; o‘sha yerda siz aynan mana shu ish uchun ovozingizni ko‘tarishingiz zarur edi. Masih O‘z xalqining barchasiga ular nima qilishlari va nima qilmasliklari kerakligi haqida maxsus ko‘rsatmalar bergan. Va Rabbimizning adolatini ro‘yobga chiqarish uchun bizga qolgan vaqt ozdir. Siz Rabbiiyning yo‘lini tushuna olasiz. Men siz prezident etib tayinlanganingizdan keyin ishlarni o‘z o‘ylab topganingiz bo‘yicha olib borish niyatingizni ko‘rdim. Siz Xudo qo‘llaringizga topshirmagan bir ishni, go‘yo ajoyib ishlarni amalga oshiraman, deb o‘ylagansiz. Endi sizning ishingiz ezish emas, balki agar Rabbiiy sizni xizmat qilish uchun qabul qilgan bo‘lsa, imkon qadar har bir zaruratga yengillik berishdir. Ammo siz juda erta shuni namoyon qildingizki, hikmat ham, muqaddaslangan hukm ham siz orqali zohir bo‘lmagan. Siz shunday masalalarni keskin ko‘tardingizki, Rabbiiy nur bermasa, ular qabul qilinmas edi.”

Menga ko‘rsatma berildiki, sizni yana bir yil konferensiya prezidenti etib saylash kabi bunday shoshqaloq harakatlar qilinmasligi kerak edi. Ammo bu masala ibodatda Rabbiiyning huzuriga keltirilmaguncha, Rabbiiy bundan buyon bunday shoshqaloq muomalalarning har qandayini man etadi; va sizga konferensiya prezidentining zimmasiga tushadigan Rabbiiyning ishi g‘oyat tantanali mas‘uliyat ekani haqidagi xabar kelgan bo‘lsa-da, sizning “Daily” mavzusi yuzasidan o‘zingiz qilganingizdek birdan alangalanib chiqishingizga va o‘z ta’siringiz bu masalani hal qiladi, deb faraz qilishingizga axloqiy haqqingiz yo‘q edi. U yerda og‘ir mas‘uliyatlarni ko‘tarib kelgan oqsoqol Haskell bor edi, oqsoqol Irwin ham bor, yana men tilga olishim mumkin bo‘lgan bir necha kishilar ham bor, ular ham og‘ir mas‘uliyatlarni ko‘tarib yuribdilar.

“Yoshi ulug‘ bo‘lgan kishilarga bo‘lgan hurmatingiz qayerda edi? Mas‘ul bo‘lgan barcha kishilarni masalani taroziga solish uchun bir joyga jamlamasdan turib, siz qanday hokimiyatni amalga oshira olardingiz? Ammo endi bu masalani tekshirib ko‘raylik. Endi e’tiborsiz qoldirilgan ish qarshisida, bu ishni yana bir yil davom ettirish uchun g‘ayratingizni namoyon

etish Rabbiyning hukmi ekan-emasligini qaytadan ko‘rib chiqishimiz kerak. Agar siz bilan birlashadigan yordam bilan bu ishni yana bir yil davom ettirsangiz, sizda ham, oqsoqol Prescottda ham o‘zgarish yuz berishi kerak. Va o‘z qalblaringizni Xudo oldida kamtar tuting. Rabbiy sizlarda boshqacha bir tajribaning namoyon bo‘lishini ko‘rishi kerak, chunki agar biror payt kishilar qaytadan imonga keltirilishga muhtoj bo‘lgan bo‘lsa, ayni hozir bu oqsoqol Daniells va oqsoqol Prescottdir.”

Tanlanadigan yetti kishi hikmatli kishilar bo‘lishi va Xudoning inoyati amal qilishi orqali qayta tavba etganlikning dalilini ko‘rsatishi kerak. Chunki agar ba’zi kishilar shu qadar ko‘r bo‘lib qolsalarki, sababdan oqibatni ajrata olmasalar; agar ular ishning mas’uliyatlarini ko‘tarib kelgan kishilarni va konferensiyalar prezidentlarini e’tiborsiz qoldirsalar; agar ikki yildan ortiq vaqt davomida ishni olib borgan kishilar mensilmay qolsa va shu qadar shoshqaloq oqibat yuz bersaki, kishilar yillar davomida o‘z oldilarida tutilgan ayni ishni — shaharlarda ishlashni — e’tiborsiz qoldirsalar, va qariyalardan maslahat uchun umuman yoki juda oz e’tibor berilsa, balki ular xalqqa berishni o‘zlari tanlagan narsalarni e’lon qilsalar, bu holatning o‘ziyoq bunday ulug‘ va ajoyib ishni ishonib topshirish uchun bunday kishilarning xavfsiz emasligi haqida o‘z guvohligini beradi.

Masih o‘lik emas. U O‘z ishining bu g‘alati tarzda davom ettirilishiga hech qachon yo‘l qo‘ymaydi. Kitoblarga tegmanglar. Agar biror o‘zgarish zarur bo‘lsa, Xudo bu o‘zgarishda uyg‘unlikni izchil qiladi; biroq bir xabar, o‘z ichiga olgan ulkan mas’uliyatlar bilan birga, odamlarga ishonib topshirilgan bo‘lsa, [Xudo] sevgi orqali amal qiladigan va jonni poklaydigan sadoqatni talab qiladi. Oqsoqollar Daniells va Prescott ikkalasi ham qayta tavbaga muhtoj. G‘alati bir ish kirib kelgan, va u Masih dunyomizga bajarish uchun kelgan ish bilan uyg‘un emas; haqiqatan ham tavba qilganlarning barchasi esa Masihning ishlarini qiladilar.

“Barchamiz Otani ulug‘laydigan ishni ado etishimiz kerak. Biz inqiroz nuqtasiga keldik — yo ushbu tayyorgarlik davrining o‘zidayoq Iso Masihning fe’l-atvoriga moslashamiz, yo bunga urinmaymiz. Oqsoqol Daniells, [siz] avvalgidek shunga o‘xshash sharoitlarda ovozingizni baland ko‘tarib eshittirishda o‘zingizni erkin his qilmasligingiz kerak. Va shuni anglangki, konferensiya prezidenti hukmdor emas. U Xudo tomonidan ma’qullangan prezidentlik mavqeini egallagan dono kishilar bilan hamkorlikda ishlaydi. U Xudo ma’qullagan qalamlardan chiqqan bosma kitoblardagi yozuvlarga aralashish erkinligiga ega emas. Ular hukmronlik qilishga, boshqalarga bosim o‘tkazishga moyil kuchni kamroq namoyon etmas ekanlar, endi ustunlik qilmasliklari kerak. Inqiroz keldi, chunki Xudo sharmanda qilinadi.”

“Rabbiy ishlov berilmagan shaharlarga qanday qaraydi? Masih osmonda. Endi buni tan olish kerak, — shohona hukmronlik yo‘q. Endi esa bu dunyoning inqirozli pallasi. Endi Men najot berishga ham, halok qilishga ham Qudratman. Endi hammaning taqdiri Mening qo‘llarimda bo‘lgan vaqtdir. Men dunyoni qutqarish uchun O‘z hayotimni berdim. Va: “Men yuksaltirilganimga,” Men ato etadigan najotkor inoyat shuni isbotlaydiki, ilohiy o‘xshashlikka ko‘ra shakllanadigan va Men bilan bir bo‘ladiganlarning barchasi Men qutqaruvchi inoyat qudratim bilan qanday ishlasam, shunday ishlaydilar.” Kim xohlasa, [u] birodarlari bilan birga, Rabbiy bergan maslahat asosida mas’uliyatli o‘rinlarda bo‘lganlarida o‘zlariga topshirilgan ishni bajarish uchun mahkam yopishsin va dunyoni shu qadar sevganki, dunyoni qutqarish

uchun O‘z hayotini to‘la qurbonlik sifatida bergan Zot bilan to‘liq hamohanglikda ishlashga nihoyatda sidqidildan intilsin. Men xizmatkorlarimizga shuni aytaman: ular shaharlarimizdagi ishga kirishar ekanlar, Kalom xizmatiga osoyishta muqaddaslik hamroh bo‘lsin. Agar biz . . . xalq ongida lozim bo‘lgan taassurotni hosil qila olmaymiz. [Bu sahifaning quyi uchdan bir qismi bo‘sh qoldirilgan.]”

Men kundaligimdan ko‘chiraman. Iso Masihda bo‘lgan haqiqatni — uni ayting, u haqida ibodat qiling, uning har bir so‘ziga o‘zining soddaligida ishonib. Agar xatolar imondan chekinib, aldaydigan ruhlarga quloq solgan, yaqindagina imonda biz bilan birga bo‘lgan odamlar oldiga olib chiqilsa, bundan nimani qo‘lga kiritasiz? Siz iblis tomonida turasizmi? E‘tiboringizni hali ishlanmagan dalalarga qarating. Oldimizda butun dunyoni qamrab oladigan ish turibdi. Menga John Kellogg haqida vahiyalar berildi.

Juda jozibador bir shaxs o‘zi taqdim etayotgan aldamchi dalillarning g‘oyalari, haqiqiy Muqaddas Kitob haqiqatidan farq qiladigan qarashlarni ifoda etayotgan edi. Va yangi bir narsaga ochlik va chanqoqlik qilayotganlar shunday [shu qadar aldamchi] g‘oyalarni ilgari surayotgan edilarki, natijada Oqsoqol Prescott nihoyatda katta xavf ostida edi. Oqsoqol Daniells esa bu qarashlar hamma joyda aytilsa, go‘yo yangi bir dunyo bo‘ladigandek, degan aldovga o‘ralib qolish [xavfi] ostida edi.

“Ha, shunday bo‘lar edi, biroq ularning fikrlari shu tarzda band bo‘lib turgan bir paytda, menga shunday ko‘rsatildiki, Daniells birodar va Prescott birodar o‘z tajribalariga ma’naviy[istik] tusdagi qarashlarni singdirayotgan va xalqimizni, agar iloji bo‘lsa, hatto tanlanganlarning o‘zini ham aldab qo‘yadigan go‘zal tuyg‘ular tomon tortayotgan edilar.”

Eng tanlanganlarning o‘zi aldanmaydi, ammo eng tanlanganlar bilan birga turgan ayrim kishilar aldanadilar. Eng tanlanganlar — dono bokiralardir. Nodon bokiralar esa aldanadilar, shunday emasmi?

Va shu davrda dono bokira qizlar eng saylanganlarni ham aldash vasvasasi mavjud bo‘lgan bir paytda Muqaddas Ruhning to‘kilishini qabul qilayotgan ekanlar, nodon bokira qizlar nimani qabul qilmoqdalar? 2 Salonikaliklardagi kuchli adashishni. Biz buni ham Doimiy bilan bog‘liq holda ko‘rib chiqamiz.

—“o‘z tajribalariga ma’naviy[istik] ko‘rinishdagi tuyg‘ularni singdirib, agar imkon bo‘lsa, hatto tanlanganlarning o‘zini ham aldab qo‘yadigan go‘zal tuyg‘ular sari xalqimizni tortayotgan edilar.”

Spiritizmning eng tub mohiyati nima?

Shoh Shoul haqidagi voqeaga kelganda, Shomuil nima dedi? “Itoatsizlik sehrgarlik kabitdir.” Itoatsizlik sehrgarlikdir.

Sho‘ul qayerga borib qoladi?

TINGLOVCHILARDAN: Endor jodugari bilan.

Endor jodugari bilan.

Shoh Shoulni Endor folbiniga olib borgan bu voqealar zanjirini yuzaga keltirgan narsa nima edi? U o‘z so‘zini Xudoning Kalomidan ustun qo‘ydi. Unga nima qilish kerakligi aytilgan edi, ammo u baribir oldinga yurib, o‘zi istaganini qildi.

Spiritizmning eng tub mohiyati — o‘z so‘zingizni Xudoning Kalomidan ustun qo‘yishdir. Hammasi aynan shundan boshlanadi. Mana shu sehrgarlikdir.

Jodugarlik — Shayton sizni qanday qilib o‘z ta’siri ostiga olishini aniqlashdir. U sizni qanday sehrlab qo‘yishi — bu sehrli aldovga taalluqli bir sehrli atamadir.

Siz sehrlanganingizda, birinchi bo‘lib kim sehrlanadi? Sehrgar. Bularning barchasi men o‘z so‘zimni Xudoning Kalomidan ustun qo‘yganimda boshlanadi. Bu sehrgarlikdir, bu isyondir, va sehrlangan bo‘lib qolgan ham aynan o‘zimman. Daniells va Prescott bilan ham aynan shunday bo‘lgan edi.

Va bu sodir bo‘layotgan paytda Daniells va Prescott qanday qarashlarni kiritishga urinayotgan edilar? “Daily” haqidagi noto‘g‘ri qarashni.

Va “Doimiy” haqidagi haqiqiy qarash nima? U shundan iboratki, u butparastlikdir, va butparastlik o‘zini ulug‘lash dinidir. Bu shunday bir dinki, u Osmon saroylarida, Shayton, aynan Shayton, o‘z so‘zini Xudoning Kalomidan ustun qo‘yganida va insoniyat tarixiga gunohsizlikning sirini kiritganida boshlangan.

Fosqlikning siri — shaytonning bizni sehrlab qo‘yishdagi ishidir. Bu — shaytonning bizni o‘z so‘zimizni yoki uning so‘zini Xudoning Kalomidan ustun qo‘yishga undashdagi ishidir.

Mening fikrimni kuzatib boryapsizmi?

“Iniqlik” so‘zini qidiring. U Strong konkordansida “iniqlik”ni ta’riflab beradi. Va uni o‘zak so‘zgacha tushirib borganingizda, iniqlikning o‘zak so‘zi nima bo‘ladi? Alfa, alfa. Bu Alfa murtadligidir.

Daniells va Prescott bu nodon qarashni qachon ilgari surayotgan edilar? Alfa murtadligi davrida.

Shunday ekan, White opa bu yerda “hatto tanlanganlarni ham aldash” va Hizqiyol 28-bobni o‘qish haqida nima deyayotganini nazardan qochirmang. U nima bo‘layotganini bilardi. U bu “Kundalik” masalasi nafaqat ta’limot jihatidan noto‘g‘ri ekanini, balki “Kundalik” haqidagi noto‘g‘ri qarashni targ‘ib qilmoqchi bo‘lganlardan o‘z so‘zlarini Xudoning Kalomidan ustun qo‘yishni talab qilishini ham bilardi; va bu ularni sehrlab qo‘yilgan holatga keltiradi; shu bois ular o‘z isyonlari orqali boshqalarni ham sehrlash uchun Shayton qo‘lidagi qurolga aylanadilar.

Men qalamim bilan shuni qayd etishim kerakki, bu birodarlar o‘zlarining aldamchi g‘oyalaridagi, haqiqatni noaniqlikka solib qo‘yadigan nuqsonlarni ko‘rar edilar; va [shunga qaramay], ular [go‘yo o‘zlarida] buyuk ruhiy farosat bordek namoyon bo‘lar edilar. Endi esa men ularga [shuni] aytishim kerakki, menga bu masala ko‘rsatilganida,

Odamlar shunday deydilar: “Oh, Ellen White, uning «Daily» borasida hech qanday pozitsiyasi yo‘q.”

“Bu masala menga ko‘rsatilganida, oqsoqol Daniells “Doimiy” haqidagi o‘z g‘oyalarini ilgari surib, ovozini karnay kabi ko‘targan paytda, keyingi oqibatlar ham ko‘rsatildi. Xalqimiz gangib qolayotgan edi. Men natijani ko‘rdim, va shundan so‘ng menga shunday ogohlantirishlar berildiki, agar oqsoqol Daniells oqibatini e‘tiborga olmasdan shu tarzda taassurot ostida qolsa va o‘zini Xudoning ilhomi ostida deb ishontirishga yo‘l qo‘ysa,”—

Bu spiritizmdir. U o‘z so‘zini Xudoning Kalomidan ustun qo‘ygan. U o‘zining Xudo tomonidan ilhomlantirilayotganiga ishonmoqda.

«Agar Elder Daniells natijadan qat’i nazar shunday taassurotga berilib, o‘zini Xudoning ilhomi ostida ekaniga ishontirishga yo‘l qo‘ysa, hamma joyda safimiz orasiga shubha urug‘i sochilgan bo‘lur edi va biz Shayton o‘z xabarlarini yetkazadigan holatga tushib qolar edik. Qat’iy ishonchsizlik va shubha inson onglariga sochilgan bo‘lur edi, va yovuzlikning g‘alati hosillari haqiqatning o‘rnini egallar edi. Ms 67, 1910, 1–8. Manuscript Release, volume 20, 17–22.»

Bugun Adventizm bo‘ylab yovuzlikning g‘alati ekinlari o‘sib chiqmoqda.

Ellen White 2520 haqidagi Pioneerlar tushunchasini ma’qullaydi.

Ellen White Daniel kitobidagi “Kundalik” butparastlikni ifodalashi haqidagi Pioneerlar tushunchasini ma’qullaydi.